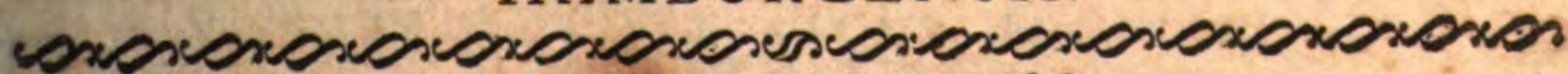

20.

Q. D. B. V.
DISSERTATIO JURIDICA INAUGURALIS
DE
NUPTIIS
SINE
CONSENSU PARENTUM
CONTRACTIS.
QUAM
DUCE ET AUSPICE DEO
EX DECRETO
ILLUSTRIS JCTORUM
ORDINIS
IN ALMA ARGENTORATIENSIS
UNIVERSITATE
PRO LICENTIA
SUMMOS IN UTROQUE JURE HONORES
ET PRIVILEGIA DOCTORALIA
RITE CAPESSENDI
AD D. 3. AUGUST. MDCCXLIV.
H. L. Q. C.
SOLEMNI ERUDITORUM CENSURÆ SUBMITTIT
DANIEL JENCQUEL
HAMBURGENSIS.

ARGENTORATI,
Typis MELCHIORIS PAUSCHINGERI, Typogr.

DISSEMINATION OF THE

REPORT

CONSTITUTIONAL

CONSTITUTION

DO NOT ATTEMPT TO

INTERFERE WITH

THE

IN THE

THE

SUMMONS IN THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

SAC. ROM. IMP.
INCLYTÆ ET LIBERÆ REIPUBLICÆ
HAMBURGENSIS
SENATUI

AMPLISSIMO ET SPLENDIDISSIMO
VIRIS

*ILLUSTRIBUS, MAGNIFICIS, EXCELLENTISSIMIS,
PRÆNOBILISSIMIS, AMPLISSIMIS AC CON-
SULTISSIMIS*

DOMINIS DOMINIS
CONSULIBUS
SYNDICIS
SENATORIBUS

INTERQUE EOS VENERANDO DOMINO PARENTI

PROTONOTARIO
SECRETARIIS

ET

ARCHIVARIO

PATRIÆ PATRIBUS OPTIMIS

MUNERIS DIGNITATE SCIENTIARUM SOLIDITATE
PRUDENTIÆ SINGULARIS PERSPICUITATE VIRTUTUM
PIETATE JUSTITIÆ ATQUE ÆQUITATIS
ADMINISTRATIONE

SPECTATISSIMIS

DOMINIS
MÆCENATIBUS
AC
PATRONIS

OMNI HONORIS OBSERVANTIA ET CULTU
SUBMISSE ET OBSEQUIOSE
DEVENERANDIS PROSEQUENDIS
HANC DISSERTATIONEM INAUGURALEM

IN
PROMTISSIMÆ VOLUNTATIS DOCUMENTUM
ET
OBSEQUII MONUMENTUM
PIE RELIGIOSE ATQUE DECENTER
DEVOTO CUM VOTO
PROSPERITATIS OMNIGENÆ
FELICITATIS PERPETUÆ
FORTUNÆQUE AMPLISSIMÆ
DICERE DEDICARE ET CONSECRARE
SIMULQUE
GRATIAM ET PATROCINIUM
EORUM

SIBI EXORARE

VOLUIT DEBUIT

DANIEL JENCQUEL.

DISSERTATIO JURIDICA
INAUGURALIS.
DE NUPTIIS SINE
CONSENSU PARENTUM
CONTRACTIS.

§. I.

Quamvis libertatem in nullo fere vi- Non eadem
est omnibus in
matrimoniis
contrahendis
libertas; li-
beri a paren-
tum arbitrio
pendent.
tæ humanæ actu tam necessariam
esse, quam in matrimonio contra-
hendo, & ipsum Naturæ homi-
num insitum Jus doceat, a) &
Positivæ quoque Leges repetitis vicibus præ-
dicent;

a) QUINCTILIAN. Declamat. CCLVII: *Quod si
licet aliquando etiam contra patris voluntatem, ea
quæ alioqui reprehensionem non merentur, filio fa-
cere: nusquam tamen libertas tam necessaria, quam
in matrimonio est. Et hoc dicerem, si quæreretur
hoc iudicio, an mihi aliqua ducenda esset. Ego
eligam, cum qua victurus sum: ego comitem la-
borum*

dicent; b) eadem tamen naturalis atque civilis ratio, non una ex causa, & pro diversa hominum conditione atque statu, hanc ipsam libertatem sæpe circumscribit atque coërcet, imo nonnunquam plane tollit & aufert. Sunt enim qui nuptias contrahere impediri, c) sunt qui prohiberi d) dicuntur; sunt denique, quorum voluntas

horum, sollicitudinum, curarum ipse perpendam. Quis enim amare alieno animo potest? & Declamat. CCLXXVI. Uxorem non ducis, quam volo. Quid tum? nescis nostri arbitrii esse matrimonia? Affectus nostri vobis non serviunt. Non potes efficere imperio, ut vel amem, quem velis, vel oderim. Matrimonium vero tum perpetuum est, si mutua voluntate jungitur. Quum ergo quæeratur mihi uxor, socia tori, vitæ consors, in omne seculum mihi eligenda est. add. EUGRAPH. ad Andriam Act. I. Scen. V. CASSIODOR. Variar. Lib. VII. C. 40.

b) L. 14. Cod. de Nupt. *Neque ab initio matrimonium contrahere, neque dissociatum reconciliare quisquam cogi potest. Unde intelligis liberam facultatem contrahendi atque distrabendi matrimonii transferri ad necessitatem non oportere. Add. L. 12. Cod. d. t. L. 134. pr. D. de V. O. L. 11. D. de Sponsal. Cap. I. X. de Desponsat. Impuber. quo HONORIUS seu HORMISDA Pontifex contrariam fovisse videtur sententiam, explicat Cel. BOEHMER. in Jure Ecclesiast. Protestant. dict. Tit. §. 1.*

c) Sic e. gr. nuptias contrahere impediuntur infantes, impuberes, furiosi, eunuchi: &c.

d) Sic e. gr. matrimonium contrahere prohibentur cognati

tas in hac actione non plane libera est, & ab alieno pendet arbitrio. In hanc classem præter minores, qui secundum peculiariora locorum quorundam statuta Curatorum & propinquorum consensu ad nuptias legitimas contrahendas indigent, e) aliosque nonnullos f) præcipue refe-

A 2

rendi

cognati & affines gradibus in jure expressis: Jure in specie Civili Romano servi; Jure Canonico Clerici &c.

e) Hæc locorum quorundam statuta Curatorum & propinquorum consensum in nuptiis minorum requirementia ex TACITO de Morib. Germ. Cap. XVIII. & antiquis Germanicarum gentium legibus egregie derivavit & explicavit Cel. HEINECCIUS, beatis nunc adscriptus, præceptor, cujus memoriam pia semper mente recolam, in Element. Jur. Germ. Lib. I. Tit. IX. §. 188. & 190. Antiquum morem servavit quoque Alma patria, uti infra ex Incltyti & Magnifici Magistratus Edicto a. 1676. promulgato patebit. Jure enim Civili Romanorum minoribus, quippe qui in Curatorum potestate non erant, eorum consensu in nuptiis contrahendis opus non erat. Vid. L. 20. D. de Rit. Nupt. L. 8. Cod. de Nupt. Conf. CARPZOV. in Jurisprud. Consistor. Lib. II. Def. XLVI.

f) Sic e. gr. in Gallia Principibus Regiæ stirpis, quibus in regno succedendi spes est, sine Regis consensu nuptias contrahere nefas esse, ex iis, quæ in causa GASTONIS, Ducis Aurelianensis, LUDO-

LUDOVICI XIII. fratris in scio rege MARGARETHAM, sororem Ducis Lotharingiae ducentis, acta sunt, & deliberatione potissimum Cleri Gallicani hac de re a. 1635. instituta, notissimum est; conf. VASSORIUS in Histor. LUDOVICI XIII. Tom. VIII. P. I. pag. 31. seq. ad annum 1634. & les Memoires de Mr. TALON Vol. I. pag. 102. & jam olim LUDOVICUS IX. sanctus generaliori constitutione sanciverat; faeminam feudi heredem post mortem patris non posse sine consensu domini feudi nubere. Conf. SCHILTER. in Praxi Jur. Roman. Exercit. ad Pandect. XXXVI. §. XXXII. In Anglia quoque Proceres Regni absque venia Regis nuptias contrahere non posse, patet ex verbis HENRICI VIII. Regis, apud GUIL. PRYNNEUM Tom. II. Libertat. Anglicanar. pag. 602. *Cum per experientiam didicimus, quod quam plures Dominae regni nostri sprete securitate, quae per legem & antiquam consuetudinem regni Angliae capi solet & debet, ne se maritari permetterent, sine consensu & voluntate nostra, non requisito super hoc nostro assensu, unde tam nobis quam coronae nostrae damnum & opprobrium emergerunt.* Eadem in Sicilia sancivere GUILIELMUS I. Rex; & FRIDERICUS IMP. vid. THOM. FAZELLUS Lib. XXVII. Histor. Sicul. Conf. Constitutiones Siculae FRIDERICI II. Imp. Lib. III. Tit. XV. & XXI. Ita quoque in veteri Ecclesia, antequam Curia Romana Sacerdotes caelibem vitam agere jussit, necesse ipsis fuisse consensum Episcopi impetrare ex Concil. Toletan. IV. C. XXXXIII. colligitur; ubi: *Clerici, qui sine consensu Episcopi sui uxores duxerint, separari eos a proprio Episcopo oportebit.*

rendi filii filiaque familias, g) quos matrimonia inituros, parentes consulere eorumque iussa excipere, & divinæ & humanæ leges, non tamen eodem modo, & sub iisdem pœnis obligant. De horum ergo Nuptiis Dissertatione hac inaugurali speciminis Academici loco commentaturus, eum mihi scribendi ordinem ipsa, quam tracto, materia indicat; ut singula jura, quæ in Academiis docentur & in Foris regnant, probe secernam; & qua lege, quave sanctione, quibusque ex causis quævis juris species consensum parentum in liberorum nuptiis requirat, ostendam.

§. II.

Initium merito facio a Jure Naturæ, quod cum cæteris prius & antiquius sit, merito sibi priorem locum vindicat, examinaturus: qualem parentibus in liberos potestatem ipsa hominum mentibus indita ratio tribuat. Jus parentum in liberos rejecta HOBBSII h) philosophia,

Parentum in liberos eorumque nuptias potestas secundum Jus Naturæ.

A 3

cum

g) CATULLUS LXIII. v. 60. sqq.

Non æquum est pugnare, pater cui tradidit ipse,

Ipse pater cum matre, quibus parere necesse est.

Virginitas non tota tua est, ex parte parentum est:

Tertia pars Patri data, pars data tertia Matri,

Tertia sola tua est; noli pugnare duobus,

Qui genero sua jura simul cum dote dederunt.

h) HOBBSIUS in Tractatu de Cive Cap. IX. ex insolenti

cum PUFENDORFIO i) duplici titulo niti statuo; ipsa nempe Socialitatis lege, quæ, dum liberorum educationem parentibus injungit, eo ipso parentibus jus actiones liberorum ad ipsorum salutem, quam propter judicii defectum nondum intelligunt, dirigendi tribuit; k) & præsumpto liberorum consensu: & ex eodem principio ei ex parentibus jus potius, sine distinctione sexus, esse credo, qui vel expresse, vel tacite educationis curam in se suscepit; utrique vero æquale, si parem prolis curam habeant, nisi pacto aliud inter eos convenerit. Diver-
fos

solenti suo principio, statum naturæ statum belli esse; dominium unius in alterum Jure Naturæ corporis viribus acquiri infert: si nempe quis maturæ ætatis alium ob naturæ æqualitatem sibi æqualem, ut fortior supprimit, vel imbecilliori parcat, eumque alit: hinc matri originale jus in liberos tribuit, cum ea infantem recens natum, priusquam alterius subjiciatur potestati, suo arbitrio vel exponere & occidere, vel servare atque educare possit, prout sibi magis commodum existimaverit. A matre deinde in patrem dominium transire dicit, si is uxorem jure belli sibi subjecerit, vel pacto hoc stipulati fuerint conjuges. Conf. PUFENDORF de Jur. Nat. & Gent. Lib. VI. Cap. II. §. 2. & seq.

i) l. c. Lib. VI. Cap. II. §. 4.

k) LACTANTIUS Divin. Instit. Lib. IV. Cap. 4.

Quis poterit filios educare, nisi habeat in eos partem dominii.

fos ejus potestatis effectus & limites pro ratione ætatis liberorum constituo, atque cum GRO- TIO l) tria in liberis distinguo tempora: quorum primum est imperfecti judicii, dum eligendi, bonumque a malo secernendi facultate carent; secundum, maturi atque perfecti judicii, sed dum familiæ paternæ partes adhuc & membra sunt, nec separatas a rationibus parentum res habent; tertium denique, postquam domo paterna excessere, sive ipsi propriam œconomiam instituerint, sive alterius familiæ facti fuerint accessiones. Ætas prima, ceu brutum pecus, ut educetur mentis alienæ indiget, m) liberique in hac ætate constituti a natura ipsa matrimonium contrahere impediuntur. In secundo tempore parentum imperio eæ liberorum actiones subsunt, quæ ad familiæ paternæ aut maternæ statum aliquid momenti habent, in cæteris vero actionibus, quæ sine detrimento rei paternæ aut maternæ fieri possunt, liberi perfectæ ætatis moralem facultatem agendi habent; ita tamen, ut ob procreationis & educationis beneficium has ipsas actiones ipsorum arbitrio permissas ita dirigere teneantur, ut parentibus placeant. Prioris gene-

l) de Jure Belli & Pacis Lib. II. Cap. V. §. 2. & seq.

m) verba latina sunt ÆSCHYLI Chæphor. pag. 257. Edit. HENR. STEPHAN. Græce scribentis:

— τὸ μὴ φρονεῖν γὰρ, ὡς περὶ βροτῶν,
τρέφειν ἀνάγκη (πῶς γὰρ ἔ;) τρώῳ φρενός.

generis actionibus absque dubio accensendum est matrimonium; hinc liberis in hac ætate constitutis insciis ac invitis parentibus uxorem ducere vel nubere non licet, extraneamque personam societati inferre, eamque liberis ex hoc matrimonio procreandis onerare. Quodsi vero liberi hujus ætatis officii immemores matrimonium actu contraxerint, verior secundum Naturæ Jus eorum videtur sententia, qui contendunt; parentibus tantam non esse potestatem, ut matrimonia hæc irrita reddere atque rescindere queant: si modo liberi parati sint familia paterna facessere; n) nam sicuti Jus Naturæ parentibus facultatem dedit, ut perfecti judicii liberos, qui sibi de alimentis prospicere possunt, etiam invitos suæ curæ subducere, & proprio relinquere regimini atque curæ possint; ita idem liberis his quoque jus domum parentum deferendi concessisse videtur; hinc ut homines sui juris novam familiam aut condere aut in aliam transire possunt. Pietatis ergo tantum regulas lædunt hoc in casu liberi; quæ vero actionem ipsam nullam & irritam non efficiunt, ut GROTIUS o) egregie exemplo

n) PUFENDORF. l. c. Lib. VI. Cap. II. §. 13. seq.

o) l. c. Lib. II. Cap. V. §. 3. & 10. quo scribit:
*Nunc quæ rata sint Jure Naturæ conjugia videamus:
 in quo dijudicando meminisse debemus, non omnia,
 quæ Juri Naturæ repugnant, irrita fieri Jure Natu-
 ræ,*

exemplo donationis contra parsimoniam regulas factae, sed tamen propterea non irritae illustrat. In tertio tempore liberi plane sui juris sunt, cessatque ergo in eos imperium parentum; remanet vero semper officium reverentiae, & nunquam ab iis decoquendus est honos, reverentia & pietas, quae parentibus ob insignia procreationis, educationis & alimentationis beneficia debetur. Hinc hujus aetatis liberi obstricti sunt,

B

ut

*rae, ut exemplo prodigae donationis apparet; sed eadem, in quibus deest principium dans validitatem actui, aut in quibus vitium durat in effectu. Principium & hic & in aliis actibus humanis, unde jus oritur, est jus illud, quod facultatem moralem interpretati sumus, simul cum voluntate sufficiente. - - - Super facultate morali quaestio oritur de parentum consensu, quem ad validitatem conjugii quasi naturaliter quidam requirunt. Sed in eo falluntur. Nam quae adferunt argumenta, nihil aliud probant, quam officio filiorum conveniens esse, ut parentum consensum impetrent: quod plane concedimus cum temperamento, nisi manifeste iniqua sit parentum voluntas. Nam si in omnibus rebus filii reverentiam parentibus debent, certe praecipue eam debent in eo negotio, quod ad gentem totam pertinet, quale sunt nuptiae. Sed hinc non sequitur jus illud, quod facultatis aut dominii nomine explicatur, deesse filio. Nam qui uxorem ducit & maturae esse debet aetatis, & extra familiam abit, ita ut hac in re regimini familiari non
subji-*

ut parentibus signa honoris exhibeant, & negotia graviora, quæ aliquod momentum ad familiam paternam afferre possunt, quale utique est matrimonium ab iis contrahendum, (parentum enim interest, quales generos, nurus & nepotes fortiantur) ex parentum consilio & beneplacito, si fieri potest, suscipiant: Quodsi vero id facere detrectent, graviter quidem peccant; est tamen parentibus nullum amplius jus liberos ad actiones illas cogendi, vel illas impediendi, quin
imo

subjiciatur. Solum autem reverentiæ officium non efficit, ut nullus sit actus qui ei repugnat. Addo quæ laudatus GROTIUS ad Matth. XXVII. 30. scripsit: Quam multa sunt, quæ non recte, id est, non ex officio fiunt, & tamen si facta sint, pro non factis nequaquam habentur? Certe si maneamus intra limites Naturalis Juris, actus irritus dici eo non potest, nisi accedat potestatis defectus, aut actus turpitudine permanens, quæ hic locum habere dictum quidem est facile, at ex certis principiis demonstratu difficile. Nam ex Jure Naturæ auctoritas magis parentum nasci videtur, quam potestas, id est, ἐξουσία, ut quam videmus pro populorum instituto & moribus mutari. Conf. THOMASIUS in Tract. Jurid. de Validitate Conjugii invitis parentibus contracti §. XV. ubi plura exempla requisitorum in negotiis Civilibus pariter & Ecclesiasticis affert, quæ tamen, licet neglecta fuerint, actum non faciunt irritum, licet personarum contrahentium conscientiam tangerent, vel illas pœnis subjiciant.

imo si parentes per evidentem iniquitatem consensum suum denegent, liberos absque vicio actiones eas non commode differendas suscipere posse, recte mihi THOMASIUS p) arbitrari videtur.

§. III.

Juri Divino Naturali merito jungo Positivum, quam Parentibus Ebræis in liberorum nuptias potestatem concefferit Legislator Divinus traditurus. Sacrarum literarum interpretes ex Lege Divina de stupratoribus q) colligunt; matrimonium filii filiaque familias, inscio patre contractum, ex ejus arbitrio pependisse, an ratum illud, an vero irritum declarare voluerit: r) hancque sententiam tam per alia Scripturæ Sacræ

*Secundum
Jus Divinum
Positivum.*

B 2

loca

p) In Jurisprud. Divin. Lib. III. Cap. IV. §. 60. & seq.

q) Exod. XXII. v. 16. seq. *Si persuaserit vir virgini, quæ non desponsata, ut cubet cum ea: dote dotabit eam sibi in uxorem. Si renuendo renuet pater ejus dare eam illi; argentum pendet, quantum est dos virginum.* Deuter. XXII. v. 28. seq.

r) MICHAEL HAVEMANNUS in Gamolog. Synopt. Lib. I. Tit. III. Posit. 2. n. 4. *Exinde colligitur argumentum firmissimum, instar murorum Semiramidis. Si penes patrem stetit, stupratae filiae matrimonium ratum habere vel irritum facere. Multo magis hanc potestatem habebit in sponsalibus filiae, quando res adhuc est integra.*

loca , in quibus patris , ut auctoris , in nuptiis filiorum filiarumque contrahendis mentio fit , s) confirmant ; quam potissimum argumento a voto ad matrimonii sponfionem ducto firmiorem reddunt. Si enim votum rei licitæ & honestæ a filiafamilias Deo factum ex patris Ebræi arbitrio , ipso permittente & legem sanciente supremo Numine , unice pependit t) ; quanto magis dicendum : in ejus potestate fuisse , matrimonium a liberis ipsius potestati subiectis eo inscio contra pietatem & reverentiam ipsi, vi Legis Naturalis , a Deo in Decalogo addito præmio repetitæ , debitam contractum ; vel consensu suo firmum atque validum reddere , vel dissensu nullum atque irritum facere. Nec opus fere videtur hoc argumento ; cum Legislator Divinus, quæ

s) Genes. XXIV. v. 5. 50. 51. Exod. XXI. v. 9. & XXXIV. v. 16. Deuter. VII. v. 3. Judicum XXI. v. 1. 7. 18. Jerem. XXIX. v. 6.

t) Num. XXX. v. 4. 5. 6. *Mulier quando voverit votum Jehovæ, & ligaverit vinculum, in domo patris sui, in adolescentia sua : Si audiverit pater ejus votum ejus, & vinculum ejus, quod ligavit super animam suam, tacueritque illi pater ejus ; tum stabunt omnia vota ejus : itemque omne vinculum quod ligavit super animam suam, stabit. Quodsi renuerit pater ejus illi in die, audierit omnia vota ejus & vincula ejus, quæ ligavit super animam suam, non stabit : Jehovab vero propitius erit illi, quia renuit pater ejus illi.*

quæ in specie de voto filia familias constituit, per verba immediate addita in genere ad quamvis obligationem, etiam jurejurando confirmatam, extendat, patrique potestatem concedat, eam pro lubitu suo impediendi & dissensu suo irritam reddendi. Absolum plane foret, si quis dicta ad filias familias restringere vellet; præterquam enim, quod vel nulla vel non solida afferri possit ratio, cur paterfamilias diverso, imo potius nullo, quoad liberorum masculini sexus nuptias jure gaudere debeat, ipsa determinatio per verba, *in domo Patris sui* voci filia addita, generalem rationem, quæ tam ad filios quam ad filias familias pertinet, continet, & non restrictive sed extensive dictam Legem Divinam interpretandam esse docet. Illud lubens concedo, patrem eodem jure non gavisum esse in secundis liberorum nuptiis: filius enim familias sui juris per matrimonium constituebatur, & filia nupta e patria in mariti potestatem transibat; & qui semel per legitimas nuptias ex domo patris exierant, invitum in patriam potestatem soluto matrimonio non relabebantur. u) Uxoris voluntas, cum marito per Legem Divinam subiecta fuerit, x) dubio caret apud Ebræos patris solius consensum ad nuptias liberorum necessarium fuisse; an vero patre mortuo idem jus in matrem transferret affirmare

B 3

mare

u) Numer. XXX. v. 10.

x) Genes. III. v. 16.

mare non audet BROUWER y), & in eam potius inclinat sententiam; matris consensum non absolute necessarium fuisse, & honesti atque pietatis tantum regulas liberos eum negligentes violasse, cum nusquam matri concessa legatur potestas irrita reddendi liberorum vota & obligationes. Rabbi MAIMONIDES recentioresque Judæorum doctores patriam potestatem & jus liberorum matrimonia aut confirmandi aut infirmandi ipsa pubertate plena finiri statuunt, eamque in puellis annis duodecim civilibus, mensibus sex, die uno; in pueris annis tredecim die uno finiunt. z)

§. IV.

Naturale parentum jus in nuptias liberorum auxit Jus Divinum Positivum; Auxit & Jus Civile Rom. non refragante Naturæ Jure.

Matrimonia liberorum in potestate parentum constitutorum absque ipsorum consensu inita, Jure Naturæ impia, at non plane nulla & irrita esse; Jure Divino Positivo a patris arbitrio pendere, vidimus. Auxit ergo Jus Divinum Positivum naturale parentum jus: auxere & Romanæ Jurisprudentiæ Auctores a) non refragantibus,

y) de Jure Connubiorum apud Batavos recepto Lib. I. Cap. VI. n. 8.

z) Conf. SELDENI Uxor Ebraica Lib II. Cap. III.

a) §. 2. Inst. de Patr. Potest. Imp. JUSTINIANUS de Romanis prædicat: *Jus potestatis, quod in liberos habemus, proprium est civium Rom: nulli enim alii sunt homines, qui talem in liberos habeant*

tibus, sed annuentibus potius rationis legibus: quemadmodum enim, ut PUFENDORFIUS b) annotavit, Leges Civiles efficere possunt, ut invalide ineantur contractus quidam, vel quia solennibus quibusdam destituuntur, vel quia certis personis eosdem inire interdicitur, ita eadem validitatem matrimonii a filiis filiabusque familias initi a parentum consensu suspendere possunt, ut illo non accedente matrimonium civiliter pro nullo habeatur. c)

§. V.

beant potestatem, qualem nos habemus. Illustrat hæc comparatione inter Romanos & Græcos instituta DIONYS. HALIC. Lib. II. p. 96.

b) dict. loc. Lib. VI. Cap. II. §. 13.

c) STRYK de Dissens. Sponsal. Sect. V. §. 39. *Annon futuris matrimoniis certam præscribere formam Princeps possit, qua non observata, matrimonium pro nullo declarandum? quæritur. Ego omnino existimo, non tantum ob generale decifum L. 5. Cod. de LL. sed etiam ex principiis Jurisprudentiæ universalis, ex quibus notum est, posse Principem actionibus civium certam præscribere normam, ac libertatem eorum legibus restringere, §. 1. Inst. de Jure Person. Si hoc, non apparet, cur non etiam libertatem matrimonii restringere, & vel certam formam præscribere, vel quibusdam personis matrimonium interdicare possit. MARCUS ANTONIUS de DOMINIS de Republ. Eccles. Lib. V. Cap.*

§. V.

*Juris Rom.
doctrina de
Jure Paren-
tum in nu-
ptias libero-
rum genera-
liter proponi-
tur; & ordi-
nis in ea tra-
denda ratio
indicatur.*

Imperator JUSTINIANUS in Juris nostri elementis Romanorum de nuptiis liberorum, in parentum potestate constitutorum, doctrinam in compendio exhibiturus, scribit: *Filiosfamilias consensum parentum, quorum in potestate sunt, adhibere debere & civilem & naturalem rationem suadere, in tantum, ut jussus parentis præcedere debeat*; d) *etsi aliqui adversus hoc coierint, nec virum, nec uxorem, nec nuptias, nec matrimo- nium, nec dotem intelligi; eosque qui ex eo coitu nascuntur, in potestate patris non esse; sed tales esse, quantum ad potestatem patriam, quales sunt ii, quos mater vulgo concepit.* e) Quæ genera- lius hic effatur Imperator, ut nunc ad specia- liora descendens ex reliquis Juris Romani Le- gibus declarem, illustrem atque a dubiis vin- dicem, hoc ordine procedere animus est; ut primo considerem eos, qui consensum adhibere debeant, dein eos a quibus is petendus sit; rursus qualis hic requiratur consensus, porro cur is requiratur, & denique quinam neglecti consensus sint effectus.

§. VI.

Cap. 11. n. 5. *Firmissime semper vetus ecclesia te- nuit, matrimonium contra leges Principum con- tractum, nullum esse. Conf. THOMAS. in Tr. de Validitate conjugii invitis parentibus contracti.*
§. 16.

d) pr. Inst. de Nupt.

e) §. 12. Inst. dict. tit.

§. VI.

Libera non est in nuptiis contrahendis voluntas, tam filii, quam filiae familias: licet enim Imperator filiorum tantum [familias mentionem faciat; Juris tamen nostri regula est; pronuntiationem sermonis in sexu masculino ad utrumque sexum plerumque porrigi; f) & filiorum appellatione & filias contineri. g) Imo deterioris adhuc conditionis & minus liberæ apud Romanos filiae fuisse videntur. h) Masculo enim licuit in electione sponsæ a patre dissentire; i) filiae familias vero non item, nisi turpem pater vel indignum moribus sponsum elegerit: k)

Omnes, qui in patria potestate sunt, consensum ejus, in cujus potestate sunt, in nuptiis contrahendis adhibere debent; hinc tam filii, quam filiae familias, tam nepotes quam neptes & ulteriorum graduum descendentes; liberi quoque legitimated, arrogati & plene adoptati.

C

dein

f) L. 195. D. de V. S. L. 62. ff. de Legat. 3.

g) L. 16. pr. D. de Testament. Tutel.

h) vid. BOEHMER in Jur. Ecclesiast. Protestant. Tit. de Spons. & Matr. §. CXVI. &, quem allegat, ROMANUS TELLERUS de Deteriore foeminarum conditione in matrimonio contrahendo Thef. II. §. 13.

i) L. 13. D. de Spons. L. 12. Cod. de Nupt. *Nec filium quidem familias invitum ad uxorem ducendam cogi, legum disciplina permittit. Igitur, sicuti desideras, observatis juris præceptis sociare conjugio tuo quam volueris, non impedieris: ita tamen, ut contrahendis nuptiis patris tui consensus accedat.*

k) L. 12 §. 1. D. de Sponsal.

dein filius familias in contrahendis sponsalibus evidenter patri consentire debuit; l) cum filia-familias, quæ patris voluntati non repugnaverit, consentiens dicta fuerit. m) Porro sub filiorum nomine etiam nepotes & neptes ac ulteriorum graduum descendentes comprehenduntur. n) Unde & hi ejus, in cujus potestate sunt, consensu egent: eo tamen cum discrimine, ut nepos & avi, in cujus potestate erat, & patris, in cujus potestatem avo mortuo recasurus erat, consensum adhibere debuerit; nepti vero, si illa nupsit, voluntas & auctoritas avi, in potestate eam habentis, suffecerit: o) quia in priori casu poterat metui, ne ex nepote patri invito suus heres agnosceretur; at hic metus in posteriore ex nepte non erat. Denique & liberi legitimati, arrogati, & plene adoptati consensum patris naturalis, arrogantis & ascendentis adoptantis requirere

l) L. 11. L. 12. 13. D. de Spons.

m) d. L. 12. pr. Conf. BROUWER de Jure Connub. Lib. I. Cap. VII. num. 11. NOODT. d. l. Tom. II. pag. 378. a.

n) L. 201. D. de V. S. Conf. GOEDD. in Comment. ad Tit. D. de V. S. L. 84. pag. 701.

o) L. 16. §. 1. D. de Rit. Nupt. Conf. NOODT. Comment. ad Tit. D. de Rit. Nupt. Tom. II. pag. 376. b.

rere Jure Romano jubentur, cum & his modis patria acquiratur potestas. p)

§. VII.

Patria potestas e Romuli instituto erat perpetua, durabatque per omnem patris vitam, nec quisquam liberorum vivo & invito parente sui juris fiebat, & nuptias inconsulto patre valide contrahere poterat; etiamsi tractaret rempublicam, magistratus gereret, summamque studii erga patriam laudem esset commeritus. q) Hinc & filios familias milites, quorum insignis alias in Jure nostro favor est, sine patris voluntate

Filius familias miles sine patris Consensu nuptias Fur. Rom. contrahere nequit.

C 2

matri-

p) §. 13. Institut. de Nupt. pr. §. 1. & 2. Inst. de Adopt.

q) DIONYS. HALICARNASS. Lib. II. pag. 96. Edit. Lips. de A. 1691. *Qui formas vivendi Græcis condiderunt civitatibus, certum quoddam tempus admodum breve præscripserunt quo liberi patribus essent subditi; quidam, usque ad annum pubertatis tertium; quidam, tantisper dum cælibes manerent; nonnulli, donec publice inter viros adscripti essent; - - - Romanorum autem legislator omnem (ut breviter dicam) potestatem patri dedit in filium; idque toto vitæ tempore, sive in carcere eum detrudere, sive flagris cedere, sive vinctum ablegare ad rustica opera, sive necare libeat; etiamsi filius tractet rempublicam, etiamsi Magistratus gesserit maximos, etiamsi studii erga rempublicam laudem sit promeritus.*

matrimonium contrahere non posse PAPINIANUS r) respondit: cum militia patriam potestatem non solvat s); & non solum ipsi milites, sed & ipsorum liberi in patria potestate avi permanferint. t)

§. VIII.

Filii emancipati sive majoris sive minoris nuptiae sine patris consensu contractae non sunt irritae; ut & filiae emancipatae & 25. annis majoris; minor vero patrem, & eo mortuo, tutorem, matrem & propinquos consulere, hisque dissidentibus Praesidem adire debes.

Cum Emancipatio jus patrium, quod ex Lege Romanorum Civili fuit, solvat; u) filius emancipatus nuptias sine consensu parentis contrahens pietatem quidem & reverentiam, quam patri per totum vitae suae tempus debet, laedit, nuptiae tamen propterea non sunt irritae & nullae, sed subsistunt; x) nec interest, utrum sit major an minor annis viginti quinque. y) Idem jus obtinet in filia emancipata, z) sed viginti quinque annis majore: nam minorem ob sexus imbecillitatem non placuit, in nuptias, sive primas, sive secundas, sine patris sententia convenire. In viduis primum hoc constituerunt Impp. VALENTINI-

r) L. 35. D. de Rit. Nupt.

s) §. 4. Inst. Quib. Mod. Jus Patr. Pot. Solv.

t) L. 7. Cod. de Patr. Potest.

u) §. 6. Instit. Quib. Mod. Jus Patr. Potest. Solv.

x) L. 25. D. de Rit. Nupt.

y) BROUWER l. c. Lib. I. Cap. XVI. n. 18.

z) L. 10. D. de Spons.

TINIANUS, VALENS atque GRATIANUS, a) mox etiam in virginibus sui juris idem fancivere Impp. HONORIUS ac THEODOSIUS. b) Mortuo patre, si de nuptiis puellæ quæritur, visum est SEVERO & ANTONINO, tutorem & matrem & propinquos de eligendo futuro marito convenire debere, & si dissentiant, arbitrium Præsidis provinciæ adhiberi. c) Hujus exemplo

C 3

dein-

- a) L. 18. Cod. de Nupt. *Viduae intra quintum & vicesimum annum degentes, etiamsi emancipationis libertate gaudent, tamen in secundas nuptias sine patris sententia non conveniant.*
- b) L. 20. Cod. dict. tit. *In conjunctione filiarum in sacris positarum, patris expectetur arbitrium. Sed si sui juris puella sit intra quintum & vicesimum annum constituta, ipsius quoque adsensus exploretur.*
- c) L. 1. Cod. d. t. *Cum de nuptiis puellæ quæritur, nec inter tutorem & matrem, & propinquos de eligendo futuro marito convenit: arbitrium Præsidis provinciæ necessarium est. d. l. 20. Si patris auxilio destituta, (puella) matris & propinquorum, & ipsius quoque requiratur adultæ judicium. Si (vero) utroque orbata parente, sub curatoris defensione constituta sit, & inter honestos competitores matrimonii oriatur forte certamen, ut quærat, cui potissimum puella jungenda sit, si puella cultu verecundiæ propriam noluerit voluntatem depromere, coram positis propinquis, judici deliberare permis- sum est, cui melius adulta societur. Observat*

HEI-

deinde dicti Impp. VALENTINIANUS, VALENS & GRATIANUS etiam in vidua, intra quintum & vicesimum annum degente, post mortem patris, idem observari iusserunt. d)

§. IX.

HEINECC. in Comment. ad Leg. Jul. & Pap. Pop-pæam Lib. II. Cap. XX. §. 2. pag. 336. jam libera Republica hujusmodi judicia etiam in municipiis sociorum data fuisse, si mortuo patre inter tutores & matrem de filia elocanda disceptatum fuerit. Auctor ipsi est LIVIUS Lib. IV. Hist. Rom. Cap. IX. referens: Quum virginem formosissimam Ardeatem duo juvenes ambirent, unus plebeji generis, cui tutores, alter nobilis, cui mater favebat, idque certamen domi & inter privatos parietes componi nequisset, ventum esse in jus, postulatuque matris & tutorum utrinque audito, Magistratum secundum matris arbitrium jus nuptiarum dedisse.

d) d. l. 18. *Quodsi in conventionis delectu, mulieris (viduæ sui juris, & intra quintum & vicesimum annum constitutæ) voluntas patris repugnat sententiæ, & propinquorum: placet admodum (ut in virginum conjunctionibus sancitum est (dict. leg. 1. Cod.) habendo examini auctoritatem quoque judiciarie cognitionis adjungi: ut si pares sint genere ac moribus competitores, is potior existimetur, quem sibi consulens mulier approbaverit. Sed ne forte hi qui gradu proximo ad viduarum successionem vocantur, etiam honestas nuptias impediant, si hujus rei suspicio præcesserit, eorum volumus auctoritatem judiciumque succedere, ad quos etiam si*

§. IX.

Personæ, quarum consensus in nuptiis li-
 berorum Jure Romano requiritur, sunt parentes, ^{Matris con-}
 qui eos in potestate habent, e) pater nempe vel ^{sensus Jure}
 avus. f) Mater ergo Romana cum civilem in ^{Rom. non est}
 liberos potestatem non habuerit, g) nec vivo ^{absolute ne-}
 nec mortuo marito, h) imo Jure veteri ipsa in ^{cessarius.}
 manu mariti fuisset, tanquam filia familias, i) dis-
 sensu suo irritas aut nullas reddere liberorum nu-
 ptias

etiamsi fatalis sors intercesserit, tamen hereditatis commodum pervenire non possit. Vocem patris hic nec Codex Theodos. in quo Lex hæc Lib. III. Tit. VII. n. 1. legitur, nec vetus ejus interpres, nec Græci Lib. XXVIII. Basilic. Tit. V. pag. 248. Tom. 4. agnoscunt; hinc CUJACIUS Lib. III. Observat. Cap. V. postulante sensu pro ea substituit illam, *matris*. Conf. NOODT. Comment. ad Tit. D. de Rit. Nupt. Tom. II. Opp. pag. 377.

- e) §. 1. Inst. de Nupt. L. 2. D. de Rit. Nupt.
- f) Vid. supra Diss. hujus §. 6. pr. & §. 9. Inst. Quib. Mod. Jus Patr. Potest. Solv.
- g) §. 10. Inst. de Adopt. §. 3. Inst. de Hered. Qualit. & Different. L. 4. §. 2. ff. de Bonor. Possess. Contr. Tab. L. 196. §. 1. D. de V. S.
- h) pr. Inst. Quib. Mod. Jus Patr. Potest. Solv. L. 195. §. 2. D. de V. S.
- i) Conf. HEINECC. in Comment. ad L. Jul. & Pap. Poppæam Lib. II. Cap. XII. §. 3. p. 238.

ptias haud potuit. Eadem tamen Romanorum Leges, quæ civilem hanc potestatem, matribus ademere, naturalia jura omnia salva & integra illis reliquere, & eandem pietatem, eundem honorem, eandem reverentiam matri, quam patri exhibendam esse gravibus sub poenis sancire: k) hinc ipsis inhonestum & non satis æquum semper visum est, liberos obsequium & honorem, quæ utrique parentum in sponso vel sponsa eligendo debetur, decoquere, l) & patres familias communes filios vel filias inconsulta matre, m) matrimonio collocare. n)

§. X.

k) L. 16. D. de In Jus Vocand. L. 1. §. 1. & 2. D. de Obseq. Parent. & Patron. Præstand. L. 4. Cod. de Patr. Potest.

l) Cleæreta mater Philenium filiam apud PLAUTUM Asinaria Act. III. Scen. I. v. 5. & seq. his verbis increpat:

An decorum est? advorsari meis te præceptis.

Hoccine est pietatem colere? matris imperium minuere?

Et apud TERENCE in Heautontimor. Act. V. Scen. V. v. 16. seq. Sostrata præsentem marito filio dixit:

Gnate mi! ego pol tibi dabo puellam

lepidam, quam tu facile ames,

Filiam Phanocratæ nostri; quasi ei non minus, quam marito, incumberet, filio de honesta conditione prospicere.

m) LIV. Hist. Rom. Lib. XXXVIII. Cap. LVII.

Sena-

§. X.

Ex eodem principio, nonnisi parentum, <sup>Nec necessa-
rius est con-
sensus Vitrici,
Novercæ pa-
trisque, qui
maximam vel
mediam capi-
tis diminutio-
nem passus
est.</sup> qui liberos in potestate habent, consensum & auctoritatem requiri; infero: vitrici & novercæ consensum in nuptiis necessarium non esse; cum hi nulla in privignos & privignas civili gaudeant potestate. o) Sic & cum per maximam atque mediam capitis diminutionem proprium illud ci-
vibus Romanis patriæ potestatis jus solvatur: p) Pater in servitutem detrusus, cui aqua & igne interdictum est, deportatus, transfuga, vel hostis judicatus, liberorum absque suo consensu contractas nuptias revocare atque rescindere haud
D potuit.

Senatum eo die forte cœnantem in Capitolio, consurrexisse, & petisse, ut inter epulas Graccho filiam Africanus desponderet: quibus ita inter publicum solenne sponsalibus rite factis, quum se domum recepisset, Scipionem Æmiliæ uxori dixisse, filiam se minorem despondisse. Quum illa muliebriter indignabunda, nihil de communi filia secum consultatum, adjecisset, non, si Tib. Graccho daret, expertem consilii debuisse matrem esse; lætum Scipionem tam concordi judicio; ipsi desponsam respondisse.

- n) Conf. pluribus BROUWER l. c. Lib. I. Cap. VIII.
o) L. 8. Cod. de Nupt. Conf. CARPZOV. in Jurisprud. Consistorial. Lib. II. Def. 46.
p) §. 1. & 3. Inst. Quib. Mod. Jus Patr. Potest. Solv.

potuit. q) Relegati vero patris consensum liberi absque injuria & vitio negligere non potuere, cum is salvis libertatis atque civitatis juribus urbe tantum vel provincia exesse jussus sit. r)

§. XI.

Si pater furiosus, demens, absens vel ab hostibus captus sit: an, & quomodo liberi ejus matrimonium contrahere possint?

Dantur tamen & in Jure Romano casus, in quibus parentis liberos in potestate habentis consensu in ipsorum nuptiis non est opus. Sic parente furioso liberi nihilominus in ejus potestate sunt: s) at cum is non intelligat, quid agit; t) filia ejus, ut & dementis, Curatoris patris & propinquorum ac magistratus consilio nubere potest; ac etiam filius ex decisione JUSTINIANI, u) de quo olim inter Juris interpretes disceptatum fuit; quia plus præjudicii familiæ patris ducta in eam uxore, quam filia, creat, quippe quæ per nuptias ex patris domo exit. Ita liberi quoque utriusque sexus, quorum pater ab hostibus captus, vel ita absens est, ut ignoretur, ubi sit & an sit, post triennium non prohiben-

q) L. 5. pr. D. de Capit. Diminut. L. 2. §. 1. D. de Poen.

r) §. 2. Inst. de Capit. Diminut. & §. 2. Inst. Quib. Mod. Jus Patr. Potest. Solv.

s) L. 8. D. de His, Qui vel Sui vel Alien. Jur. sunt.

t) §. 8. Inst. de Inutilib. Stipulat.

u) pr. Inst. de Nupt. L. 25. Cod. d. t. L. 9. pr. D. de Rit. Nupt.

hibentur matrimonium vel nuptias legitimas contrahere, cum reipublicæ multum intersit nuptias promoveri; x) imo etiam ante triennium dummodo eam filius ducat uxorem, vel filia tali nubat, cujus conditionem certum sit, patrem non repudiaturum. y)

§. XII.

Denique non solum ignorantibus, sed & invitis quandoque parentibus jure contrahunt liberi nuptias; cum enim parentes haut raro nuptiis liberorum intercederent, eosque uxores ducere aut nubere vel ex avaritia, vel novercarum impulsu vel alia denique ex causa legibus improbata prohiberent, AUGUSTUS, Lege Papia Poppæa legitima prole rempublicam civilibus bellis exhaustam locupletaturus, sancivit: z) *Qui liberos, quos habent in potestate, injuria prohibe-*

Ex lege Papia Poppæa parentes, qui liberos injuriâ prohibent ducere uxores vel nubere, in matrimonium eos collocare coguntur.

D 2

bunt

x) L. 9. §. 1. L. 10. D. de Rit. Nupt. L. 12. §. 3. D. de Captiv. & de Postlim. & Redempt. ab Hostib.

y) L. 11. D. de Rit. Nupt. Conf. Cujac. Comment. in L. XXXV. Pauli ad Edictum ad L. 2. de Rit. Nupt. & in Commentar. in Lib. LXII. Digest. Salvii Juliani ad L. Si Filius. 11. de Rit. Nupt. & CORN. van BYNCKERSHOEK Obs. Jur. Rom. Lib. VII. Cap. XXIV.

z) Capite XXXV. vid. HEINECC. Comment. ad Leg. Jul. & Papiam Poppæam Lib. II. Cap. XX. §. 1. pag. 334.

bunt ducere uxores, vel nubere, in matrimonium eos collocare per Prætorem Urbanum coguntur. Legi huic saluberrimæ duo cum deesse viderentur; alterum, quod de dote constituenda nihil illa cavisset; alterum quod extra Romam coactioni illi non esset locus, utrumque supplere SEVERUS atque ANTONINUS Impp. a)

§. XIII.

Ut nuptiæ liberorum iustæ sint, requiritur præcedens patris consensus;

Qualis nunc parentum consensus requiratur, examinaturus; observo Juris Romani interpretes unanimi fere consensu, b) ex verbis Imperatoris, c) quibus ad nuptias filiorum familias præcedentem parentum iussum requirit, inferre

a) L. 19. D. de Rit. Nupt. MARCIANUS scribit: *Capite trigesimo quinto legis Juliae, qui liberos, quos habent, in potestate, injuria prohibuerint ducere uxores, vel nubere, (vel qui dotem dare non volunt, ex constitutione Divorum Severi & Antonini) per Proconsules, Præsidesque provinciarum coguntur in matrimonium collocare, & dotare. Prohibere autem videtur, & qui conditionem non quærit.*

b) Absolum hic foret Doctorum turbam excitare; sufficiat allegasse CUJACIUM in Comment. in Lib. X. Quæst. Papiniani ad. L. 68. dotis promissio. de Jure Dot. & VINNIUM in Comment. ad Inst. pr. de Nupt. hanc tueri sententiam.

c) d. pr. Inst. de Nupt.

inferre : ratihabitationem patris postea supervenientem nuptias ab initio non reddere legitimas, sed demum a tempore ratihabitionis : confectarium hujus sententiæ , durum fatis, ipsis fatentibus ejus patronis , est: liberos interea temporis natos deterioris esse conditionis istis , qui ex concubina suscepti sunt , cum hi per subsequens matrimonium jura legitimorum liberorum consequantur ; isti vero semper nefarii , semper illegitimi maneat. Adstruere hanc sententiam videtur ULPIANUS , cum eum , qui filiamfamilias duxit, cujus conjunctioni pater postea demum consenserit , hanc jure viri adulterii, interea temporis commissi, ream agere non posse statuit ; d) atque PAULUS, respondens ; eum , qui vivente patre & ignorante de conjunctione filiae conceptus est, licet post mortem avi natus sit , justum filium ei , ex quo conceptus est, non videri : e) ut & Præsidis cum fœmina provinciali contra mandata Principum contractum matrimonium

D 3 justum

*ratihabitio
tamen postea
superveniens
eas, quæ an-
tea injustæ
erant, ab ini-
tio reddit le-
gitimas.*

*Rationes du-
bitandi.*

d) L. 13. §. 6. D. ad Leg. Jul. de Adulter. Coërcend.
*Si quis uxorem suam velit accusare, dicatque eam
adulterium commisisse, antequam sibi nuberet: jure
viri accusationem instituere non poterit: quia non,
cum ei nupta est, adulterium commisit. Quod
& in concubina dici potest, quam uxorem quis post-
ea habuit: vel in filiafamilias, cujus conjunctioni
pater postea concessit.*

e) L. 11. D. de Stat. Homin.

*Rationes de-
cidendi.*

justum tum demum fieri, si fœmina deposito officio in ea voluntate perseveraverit, & non-nisi liberos postea ex hoc matrimonio natos legiti-mos esse. f) Verum his non obstantibus, uti-mitior & æquitati magis conveniens, ita & de Jure Romano verior videtur contraria sententia; ratihabitionem nempe emendare defectum pater-ni consensus, & cæteris legum requisitis præsup-positis, nuptias statim ab initio justas ac legiti-mas efficere. Luculenter hanc sententiam præ-cæteris defendit Consultiss. HUBER, g) & qui-dem ex hac decretoria ratione; quod ratihabitio sit ejus naturæ, ut ad principium cujusque actus retrotrahatur, eique inde ab initio qualitatem suam imprimat, adeoque retrocurrat in omni-bus, quæ consensu fiunt, etiam ipso jure nul-lis: h) accedit porro maximus, qui in Jure no-stro

f) L. 65. §. 1. D. de Rit. Nupt. L. 6. Cod. de Nupt.

g) in Prælect. ad Inst. Tit. de Nupt. §. 10. & ad Pandect. Tit. de Rit. Nupt. §. 5. & seqq. Conf. THOMASIVS in not. ad Inst. Tit. de Nupt. p. 41.

h) Sic e. gr. donatio inter virum & uxorem est ipso jure nulla. L. 1. D. de Donat. inter. Vir. & Uxor. ratihabitio tamen, in testamento fa-cta, efficit, ut statim ab initio valida censeatur. L. 25. Cod. dict. tit. cujus finalia verba præci-pue notari merentur: *Sicut & alias ratihabitiones negotiorum gestorum ad illa reduci tempora oportet,*

in

stro merito regnat, nuptiarum & liberorum favor, & denique paritas rationis in legitimatione per subsequens matrimonium, ubi quoque defectus tituli, seu consensus in iustas nuptias, retrahitur, ac semper matrimonium cum ea, quæ concubinæ loco antea fuerat, fuisse fingitur. i)

Quæ PAULUS de statu prolis, avo ignaro conceptæ, asseruit, huic sententiæ non officiunt; cum in illo casu pater nuptias filii non ratihabuerit; nec quæ de matrimonio Præsidis, cum provinciali contracto, & a muliere, deposito officio, rursus approbato, respondit; cum ratihabitio non possit retrorsum operari in id tempus, quo nullus plane consensus esse potuit, ob vitium legale personarum. Quæ ULPIANUS censuit, de

Responsio ad rationes dubitandi.

in quibus contracta sunt. Sic porro nihil tam nullum est, quam testamentum, in quo filius a patre, qui eum in potestate habet, præteritus est: convalescit tamen illud, & semper iustum & firmum fuisse fingitur, ejus accedente consensu; L. 17. D. de Injust. Rupt. Irrit. Fact. Testament. sic denique in L. 16. §. 1. D. de Pignorib. MARCIANUS scribit: *Si nesciente domino, res ejus hypothecæ data sit, deinde postea dominus ratum habuerit, dicendum est, hoc ipsum, quod ratum habet, voluisse eum retro recurrere (ratihabitionem) ad illud tempus, quo convenit.* Conf. L. 56. D. de Judic. L. 1. §. 14. D. de Vi & Vi Arm.

i) vid. STRAUCHII Diff. Justin. X. §. 3.

de viro eam, quam ignorante patre duxerat, adulterii accusaturo, immerito contra matrimonium statumque liberorum, quorum maximus, ut dixi, in jure nostro favor est, allegantur: cum ibi quæstio sit, de crimine ejusque pœna; ubi interpretatio extensiva, uti in favorabilibus, ne-
tquam locum habet; dein accusatio adulterii necessario supponit veritatem facti; adfuisse nempe eo tempore revera matrimonium, quod utique asseri nequit, cum saltem fingatur & ex principiis juris fingendum sit, adfuisse matrimonium ad effectum justarum nuptiarum statumque liberorum: k) immo exemplum concubinæ, ad quod ULPIANUS in eadem lege provocat, omne dubium tollit, vel potius nullum adesse probat. Denique vocabulum *jussus* in dictis JUSTINIANI verbis, quod huic sententiæ opponunt, non in sensu proprio & stricto, l) sed laxiori & generaliori, quo simpliciter voluntatem seu consensum significat, accipiendum esse, alii juris nostri textus m) abunde probant;
ex

k) Conf. inprimis de Leg. hac 14. D. ad Leg. Jul. de Adult. Coërcend. laudatus HUBERUS in Digress. Part. II. Lib. V. Cap. 17.

l) v. L. 25. §. 4. D. de Adq. vel Omitt. Hered.

m) L. 7. §. 1. D. de Sponsal. *Intelligi semper patrem filiae consentire, nisi evidenter dissentiat.* L. 5. Cod. de Nupt. *Si (ut proponis) pater quondam mariti tui,*

ex quibus constat, tacitum etiam patris consensum sufficere: n) cui explicationi græcum etiam Scholion THEOPHILI Paraphrasi subjunctum consentit. o)

§. XIV.

JUSTINIANO, cum scribit; p) & civilem & naturalem rationem suadere filiis familias consensum parentum, quorum in potestate sunt, in nuptiis contrahendis adhibere: vocabulum suadere, uti bene observavit NOODTIUS, q) idem esse videtur, quod præcipere, imperare; usu
 E vocis

Verba Justiniani, quibus scribit, & civilem & naturalem rationem suadere filiis fam. consensum parentum,

tui, in cujus potestate fuit, cognitis nuptiis vestris non contradixit: vereri non debes, (ne) nepotem suum non agnoscat.

n) Conf. NOODT l. c. p. 376. b. Media is hac in quaestione ingressus est via, statuens; Juris veteris placitum fuisse, ratihabitionem patris nuptias a filiis filiabusque familias inscio se contractas ab eo demum tempore, quo ea accesserit, justas factas; a JUSTINIANO L. ult. pr. Cod. ad SCtum Macedon. & L. 25. Cod. de Donat. inter Vir. & Uxor. correctum.

o) pr. Tit. de Nupt. δεῖ δὲ τὴν τῷ πατρὶ ἡγεῖσθαι κέλευσιν. Addit SCHOLIASTES: τετέσι συναίνεῖν. *id est, consentire.*

p) dict. pr. Inst. de Nupt.

q) l. c. p. 376. b.

quorum in
potestate
sunt, in nu-
ptiis contra-
hendis adhi-
bere, *expli-
cantur.*

vocis in Jure nostro non infrequenti, r) cum alio-
quin suasio ab auctoritate distinguatur. s) Na-
turalem rationem in præcedentibus t) satis pro-
lixè examinavi; civilem quoque, quæ, præter pu-
blicam utilitatem, illud patriæ potestatis jus est,
civibus Romanis proprium, jam tetigi: v) his ac-
cedit in nuptiis filiorum familias; ne parenti in-
vito suus heres agnascatur. x)

§. XV.

*Nuptiæ sine
parentum
consensu con-
tractæ sunt
ipso jure
nullæ.*

Si filii filiæve familias insciis & invitis pa-
rentibus, quorum in potestate sunt, sponsalia
contraxerint, nuptias celebraverint, & concubi-
tu confirmaverint; perinde hæc habentur, ac si
nunquam essent contracta vel facta; nulla & ir-
rita habentur, cum contra legem prohibentem
facta sint; y) nec rescissione egent, cum frustra
resolvere labores, quod nunquam colligatum
fuit, seu ut Imperator z), ad singula descenden-
do

r) v. L. 17. §. 1. D. de Rit. Nupt. L. 1. §. 6. D. Ne
Quid in Flum. Publ.

s) §. 10. Inst. de Testam. Ordinand. L. 45. D. ad
Sc̃tum Trebellian.

t) §. II. Dissert. hujus.

u) §. IV. Dissert. hujus Conf. HUBER. in Prælect.
ad Inst. Tit. de Nupt. §. 9. & ad Pandect. §. 4.

x) Arg. §. 7. Inst. de Adopt.

y) L. 5. Cod. de LL.

z) d. §. 12. Inst. de Nupt.

do, luculenter scribit: *nec vir, nec uxor, nec nuptiae, nec matrimonium, nec dos donatione propter nuptias intelligitur; nati ex eo coitu non sunt in patris potestate, sed tales quantum ad patriam potestatem, quales sunt, quos mater vulgo concepit; & denique dissoluto hoc coitu, nec dotis nec donationis exactioni locus est.* Hinc & post divortium renovatae & reconciliatae nuptiae, sine consensu parentum, in quorum potestate sunt, qui rursus coeunt, iustae non sunt. a)

§. XVI.

Hæc cum sint legum Romanarum verba, hac sanctione cum liberis interdicant infciis & invitis parentibus, quorum in potestate sunt, nuptias inire: mirum omnino est, esse Doctores, qui statuunt, Jure Civili subsistere posse has nuptias, & patrem jure patriæ potestatis impedire quidem eas, at contractas ac coitu liberisque consignatas ob publicam quandam, quam fingunt, utilitatem distrahere haut posse: b)

E 2

nam

a) L. 18. D. de Rit. Nupt. L. 7. Cod. de Nupt.

b) Ex turba Doctorum, qui hanc fovent sententiam, duos indicare magni nominis Jureconsultos placet, qui diversa non temere miscentes jura ex Romanæ Jurisprudentiæ fontibus hanc adstruere sententiam allaborarunt. Sunt ii, Cui-

nam cum ea conjunctio nihil, quam continuatum stuprum, continuatum peccatum sit, nuptiæque consensu legitimo, non concubitu prohibito, perficiantur; c) quid est, quod separationem rei spurcæ prohibeat? d) Sed quid immoror probandæ rei ab ipso Imperatore clarissime decisæ? Vindicanda ea potius ab auctoritatibus & rationibus, quas contra sentientes proferunt. Cerebrinam æquitatem, qua vitiatæ succurrendum esse volunt, haut curo, de jure disceptaturus. HOTOMANNUS præsidium huic sententiæ apud
ULPI-

JACIUS in Comment. in Lib. XXXV. Pauli ad Edictum ad Leg. 2. de Rit. Nupt. & Lib. III. Observ. Cap. V. atque HOTOMANNUS de Rit. Nupt. Cap. III. pag. 400. sqq.

c) L. 30. D. de Reg. Jur.

d) Conf. SANDIUS Decis. Fris. Lib. II. Tit. I. Def. pag. 78. STRYK. de Dissens. Spons. Sect. IV. Cap. III. §. 7. *Liberi concumbendo jus parentis intervertere nequeunt: quod enim adducunt per copulam carnalem purgari vitium clandestinitatis, & ratum fieri conjugium, licet per se non sit legitimum, de quo CARPZOV. Jurispr. Consist. Lib. II. Def. LX. num. 10. hoc admitto, si quæstio sit de solo præjudicio personarum desponsatarum, quorum altera admissio concubitu, & postea matrimonium consummare nolens, ad clandestinitatem provocare nequit. Sed alia ratio, si quærat, de præjudicio parentum, ubi liberi per concubitum necessitatem adhibendi horum consensum tollere nequeunt.*

ULPIANUM se reperisse sibi persuadet; respondit is: e) patrem interdicto adversus maritum agentem, ad exhibendam, quæ ipsi nupserat, filiam; a iudice monendum esse, ne jure suo præfracte utatur, & bene concordans turbet matrimonium. Infert hinc HOTOMANNUS; patrem jure quidem stricto filiam, quæ sine ejus consensu nupserat, a marito abducere potuisse; at hoc secutis Principum Constitutionibus in diversam fori consuetudinem fuisse inflexum, ita ut jus patriæ potestatis prætextu suasionis a iudice faciendæ, quæ tamen civilem imperii vim contineret, eluderetur. Sed fallitur vir eruditissimus; non de matrimonio sine parentis consensu inito loquitur ULPIANUS; loquitur de vero matrimonio, quod jure patriæ potestatis turbari non debet. f) Satis enim constat, & ipse HOTOMANNUS g) luculenter probavit, tantam fuisse veteribus

*Immerito in
hanc senten-
tiam allega-
tur locus Ul-
piani L. I. §.
ult. D. de Li-
ber. Exhib.*

*Patres Rom.
olim etiam
nuptias, ipsis*

E 3

e) L. I. §. ult. D. de Liber. Exhibend. *Si quis filiam suam, quæ mihi nupta sit, velit abducere, vel exhiberi sibi desideret: an adversus interdictum exceptio danda sit, si forte pater concordans matrimonium, forte & liberis subnixum, velit dissolvere? Et certo jure utimur, ne bene concordantia matrimonia jure patriæ potestatis turbentur: quod tamen sic erit adhibendum, ut patri persuadeatur, ne acerbe patriam potestatem exerceat.*

f) vid. HUBER. Part. II. Digress. Lib. I. Cap. XV.

g) dict. Cap. III. de R. N.

consentientibus a liberis initas, dissolvere poterant.

teribus Romanis potestatis patriæ vim, tantam licentiam; ut patres etiam veras & legitimas nuptias ipsorum consensu initas, quamvis ignorantibus & invitis liberis, iterum dissolvere atque divellere potuerint; filiamque tanquam suam jure Quiritium vindicare, vel interdicto de liberis exhibendis petere, h) nisi ea patre auctore in manum

h) Plura sunt veterum, Comicorum imprimis, loca, ex quibus hoc patriæ potestatis jus colligitur. Noti sunt versus Enniani apud AUCTOR. ad HERENNIIUM Lib. II. Cap. XXIV.

*Injuria abs te afficior indigna pater,
Nam si improbum Cresphontem existimaveras,
Cur me huic locabas nuptiis? Sin est probus,
Cur talem invitam invitum cogis linquere?*

Idem AFRANII apud NONIUM Cap. IV. locus ostendit:

*O indignum facinus, adolescenteis optimas
Bene convenientes, concordas cum viris
Repente viduas facit spurcitia patris.*

Plura sunt apud PLAUTUM in eandem sententiam loca; sufficiat unum inde excerpere, atque præcedentibus addere; in Stich. Act. I. Scen. II. v. 11. seq. Pinacium ad Panegyrim dicit:

*Patrem tuum, meumque adeo, unice qui unus
Civibus ex omnibus probus perhibetur,
Eum nunc improbi viri officio uti,
Viris qui tantas absentibus nostris
Facit injurias immerito,
Nosque ab his abducere volt.*

Add.

num viri convenisset i) Sed hunc veteris juris rigorem immensumque patriæ majestatis jus pri-^{Ademptum} mus imminuit ANTONINUS PIUS k), & mox^{ipsis hoc jus} MARCUS ANTONINUS PHILOSOPHUS, l) bene concordans matrimonium a patre separari vetantes, non quidem directo, sed adhibito schemate persuasionis, quo potius sponte, quam coactus, videretur pater desistere de suo jure. m) In eundem deinde modum rescripsere Impp. SEPTIMI-

Add. SUETON. in Tiber. Cap. XI. Conf. CUIAC. in Exposit. Nov. XXII. & in Paratit. Tit. Dig. de Lib. Exhibend. item Ducend. atque BROUWER l. c. Lib. I. Cap. VII. num. i. & seq.

i) Conf. HEINECC. Ant. Rom. Tit. de Nupt. §. 6.

k) PAULUS Lib. V. Sentent. Tit. VI. §. 15.

l) Meminere Constitutionis DIVI MARCI Impp. DIOCLETIANUS & MAXIMINIANUS L. 5. Cod. de Repud. & Judic. de Morib. Sublat. Schyroni cuidam rescribentes. *Dissentientis patris qui initio consensit matrimonio, cum marito concordante uxore filiafamilias, ratam non haberi voluntatem, divus Marcus pater noster, religiosissimus Imperator, constituit: nisi magna & justa causa interveniente hoc pater fecerit. Invitam autem ad maritum redire, nulla juris præcipit constitutio. Emancipatæ vero filia pater divortium in arbitrio suo non habet.*

m) Conf. NOODT Lib. I. de Usufruct. Cap. VIII. ad fin. & in Comment. ad Pandect. Tit. de Divortiis & Repudiis pag. 401.

PTIMIUS SEVERUS atque M. ANTONINUS
BASSIANUS CARACALLA n.)

§. XVII.

*Locus Pauli
Lib. II. Sent.
Tit. XIX. §.
2. quem in
eandem alle-
gant senten-
tiam, explica-
tur.*

Altera, quæ obijcitur, auctoritas est PAULI:
verba ejus, cum variam admittant interpretatio-
nem, inferenda hic videntur; sunt sequentia. o)
*Eorum, qui in potestate patris sunt, sine voluntate
ejus matrimonia jure non contrahuntur: sed con-
tracta non solvuntur: contemplatio enim publicæ
utilitatis privatorum commodis præfertur.* Ex
his verbis absque dubio patere dicunt CUJACIUS
atque HOTOMANNUS: nuptias a filiis filiabusque
familias insciis aut invitis parentibus contractas,
injustas quidem fuisse; injustum fuisse virum,
injustam uxorem, injustum matrimonium; aut
non nullum, nec dissolvendum: p) legemque
adeo

n) Mentionem facit hujus Rescripti ULPIANUS
L. 32. §. 19. D. de Donat. inter Vir. & Uxor. *Si
socer nurui nuncium miserit, donatio erit irrita:
quamvis matrimonium concordantibus viro & uxo-
re, secundum rescriptum imperatoris nostri cum pa-
tre comprobatum est: sed quod ad ipsos, inter quos
donatio facta est, finitum est matrimonium.* Conf.
ad hanc legem CUJACIUS Lib. XXV. Observat.
Cap. IX.

o) Lib. II. Sentent. Tit. XIX. §. 2.

p) JAC. GOTHOFREDUS ad Leg. I. Cod. Theodos.
de

adeo civilem, nuptias has prohibentem, ex numero esse imperfectarum, quæ vetant quidem, sed gesta non rescindunt. q) Et sane non habet SANDIUS r) quod ad hunc locum regerat, nisi Librum sententiarum, ex quo is depromptus, legis vim & auctoritatem non habere. Nec melior est MERILLII s) responsio, opinantis PAULUM singularem casum respicere, quo nuptiæ valent sine consensu parentis absentis, ab hoste capti, vel furiosi. HUGO GROTIUS t) & JAC. GOTHOFREDUS u) locum a manu Gothorum corruptum & mutilatum esse suspicantur. Sed nec hoc remedio opus esse FRANC. DUARENUS, x) VINNIUS, y) HUBERUS z) atque SCHULTINGIUS, a) recte contendunt.

F Quid

de Rapt. Virg. & Vid. CUJACIUM & HOTOMANNUM secutus, statuit, nuptias quoque inter raptorem & raptam olim non fuisse dissolutas.

q) vid. CAROL. HANNIB. FABROTTUS Exercit. XI. in OTTONIS Thesauro Jur. Rom. Tom. III. pag. 1216.

r) dict. Lib. II. Tit. I. Def. IV. pag. 78.

s) ad pr. Instit. de Nuptiis.

t) in Not. ad Lib. II de Jure B. & P. Cap. V. §. 14.

u) ad Leg. 210. D. de Reg. Jur.

x) ad Tit. Digest. Solut. Matrim. Dos Quemadm. Petat. sub Rubrica, quo modo nuptiæ contrahantur p. 245. Edit. Wechel. de a. 1598.

y) Comment. ad §. 12. Inst. de Nupt.

z) Part. II. Digress. Lib. I. Cap. XVI.

a) In Jurisprud. Ante-Justin. ad dict. Pauli locum pag. 300.

Quid enim PAULUS aliud dicit ; quam nuptias ab iis , qui in potestate patris sunt , sine ejus consensu non contrahi , at si contractæ fuerint , non dissolvi ? Atqui vero nuptiæ , quibus pater non consensit , ipso interprete PAULO , b) non sunt contractæ. PAULUS ergo in altero loci , de cujus explicatione quærimus , membro non de nuptiis sine parentum consensu initis , sed ipsorum voluntate contractis agit , atque ad jus illud DIVI PII atque DIVI MARCI Constitutione introductum respicit. Suadent & exigunt hanc interpretationem principia Juris Romani , verba PAULI immediate præcedentia , alia PAULI loca , c) imo denique ipsa ab eo subjuncta ratio a contemplatione publicæ utilitatis , quæ privatorum commodis præfertur petita : huic enim omnino contrarium est ; liberos in parentum potestate constitutos sine eorum consensu matrimonia inire , illisque invitis suos heredes procreare.

§. XVIII.

An liberi invitis parentibus nuptias contrahentes exheredari ab iis possint?

Supereſt adhuc quæſtio , inter Juris Civilis Doctores agitata : an nempe filius filiave , injuſſu patris nuptias contrahens , ob id exheredari poſſit ? Accedo hic ſententiæ CUJACII d) ſtatu-

b) L. 2. D. de Rit. Nupt.

c) d. l. 2. D. de Rit. Nupt. & L. 2. D. de Stat. Homin.

d) Lib. III. Obſervat. Cap. V.

statuentis, liberos sive suos, sive emancipatos matrimonia infcio & invito patre ineuntes, licet illo casu injustæ & nullæ sint nuptiæ, non tamen propterea a parente exheredari posse: cum JUSTINIANUS exheredationis causas definiens hujus non fecerit mentionem. At utroque casu, si se ad servum, turpem vel infamem personam nuptiis contractis applicaverint, justa parenti erit exheredandi causa. e)

§. XIX.

Ab his, quæ hætenus exposui, principiis *Non abhorrent a principiis Juris Civ. Rom. de Parentum potestate circa nuptias liberorum Ecclesiæ Canones, nec tamen omnino consentiunt.* Juris Civilis Romani, de parentum circa nuptias liberorum potestate, non abhorrent Ecclesiæ Canones; nec tamen omnino consentiunt: auxere enim in quibusdam parentum jura; dum non patris solum, sed & matris consensum requirant; atque distinctionem inter liberos suos & emancipatos ignorent: f) diminuere contra; dum non perinde ac Jus Civile, omnia, quæ a liberis neglectis parentum juribus acta & contracta sunt, nulla & irrita esse statuunt. Juvabit Canones *Interpretes* ipsos

e) Arg. Nov. CXV. Cap. III. §. 11. & L. 3. §. 5. D. de Bonor. Possess. Contr. Tab. Conf. PEREZ ad Tit. Cod. de Dotis Promiss. n. 11. STRYK in Tract. de Success. ab Intest. Diss. XII. Cap. II. §. 22.

f) GUTIERREZ de Matrimon. Cap. XIII. §. 5.

*Juris Cano-
nici sibi hac
in parte haud
constant.*

ipsum excerpere, cum eorum interpretes, forsan
& ipsi Canones sibi hac in parte haud consent; g)
id

g) BROUWER loc. cit. Lib. I. Cap. IX. num. 1. quatuor diversas Doctorum Juris Pontificii hac de re sententias recenset; quarum una, eaque communior, honestatis quidem regulas neglecto in nuptiis parentum consensu a liberis violari affirmat; at non justitiæ; seu parentum quidem consensum hoc jure de honestate, ut loquuntur, non vero de necessitate requiri. v. COVARRUV. de Matrim. Part. 2. §. 8. altera contra impietatis (licet injuria; vid. infra §. XXII. Diff.) hanc ipsam arguit, pessimo divortio honestatem a necessitate separari contendens; vel saltem in Jure Canonico, Juri quippe Civili hac in parte ex ipsorum sententia omnino consentienti, eam fundatam esse negat. Aliis videtur, parentibus quidem jus esse dirimendi sponsalia liberorum de præfenti; etiam jurejurando confirmata, (arg. C. 18. & 25. X. de Jurejur. Can. 19. Causs. 22. Qu. 4. Conf. STRYK. in Us. Mod. Pand. Tit. de Sponsal. §. 16. ubi Responsum in casu juratorum sponsaliorum datum exhibet,) quæ nondum coitus firmavit; non autem si a verbis ad rem progressi fuerint novi conjuges. Ultima denique sententia est, Canones ipsos hac in parte sibi haud constare, nec eadem semper hinc obtinuisse principia; hinc distinguunt inter Jus Pontificium verum atque novum seu Decretum & Decretales, illo Jure parentum consensum absolute necessarium fuisse ex Epistola præcipue Pseudo-EVARISTI colligunt; ab hoc

id saltem inde patebit, quam hodie sequatur Ecclesia Romana sententiam?

§. XX.

Juris Civilis placita, consensum parentum in nuptiis liberorum requirentia, laudavit **TER-** Decreti hac de re Canones explican-
TULLIANUS; h) extendit **AMBROSIUS**, i) tur.
 F 3 non

hoc rigore vero sequentis ævi Pontifices, **LUCI-**
UM præcipue, recessisse, sententiamque, in quam
 is rescripsit, a **TRIDENTINA** deinde **SYNODO**
 confirmatam esse. vid. **BÖHMER**. Jur. Eccles.
 Protestant. Tit. de Desponsat. Impub. §. 2. seqq.
 h) Lib. II. ad uxorem Cap. ult. scribens: *Nam nec
 in terris filii sine consensu patrum recte & jure
 nubunt.*

i) Verba ejus ex libro de Patriarchis a **GRATIANO**
 Can. 13. Caus. XXXII. Qu. 2. referuntur; sunt
 sequentia: *Honorantur parentes Rebeccæ muneri-*
bus, consulitur puella non de sponsalibus (illa enim
judicium expectat parentum: non est enim virgi-
nalis pudoris eligere maritum) sed jam desponsata
viro de profectionis consulitur die, nec immerito di-
lationem non attulit. Jure etenim properare debuit
ad maritum. Unde illud Euripidæum, quod mi-
rantur plerique, unde translatus sit, manifestum
est. Ait enim in persona mulieris, (Hermionis in
Andromacha vers. 987.) quæ tamen maritum vo-
lebat relinquare, & ad alias petebatur nuptias:
Νυμφευμάτων μὲν τῶν ἐμῶν πατρὸς ἕμος μέριμναν ἔχει, κ' ἐκ
ἐμῶν

non solum virginibus in parentum domo ac potestate constitutis, sed & viduis iussa parentum in nuptiis contrahendis capeffere commendans. Epistola, quæ EVARISTI nomen præ se fert, quamvis genuina non sit, nec sub finem Seculi I. quo is Sedi Romanae præfuisse dicitur, scripta; idoneum tamen testimonium de Praxi Ecclesiae seculi potissimum IX. quo Collectio Pseudo-ISIDORI, cui illa inserta est, prodiit, præbere utique potest; in ea vero matrimonia insciis iis, in quorum potestate sunt contrahentes, insciis ipsorum parentibus atque propinquis inita, plane ad mentem JUSTINIANI, adulteria potius, contubernia, stupra & fornicationes, quam legitima conjugia dicuntur. k) Jungo Canon huic alios
magis

ἐμὸν κτείνειν τὰδε, hoc est, (sponsaliorum meorum pater meus curam subibit. Hoc enim non est meum.) Ergo, quod ipsi Philosophi mirati sunt, servate virgines. Mulier etiam, si qua amisso cito marito adolescentula laqueum infirmitatis suæ timet incidere, si vult, nubat; tantum in Domino: ut electionem mariti parentibus deferat: ne appetentiæ procacioris existimetur auctor, si ipsa de nuptiis suis electionem sibi vendicet.

k) Inferuit eam GRATIANUS Decreto Can. I. Caus. XXX. Qu. 5. *Aliter legitimum non sit conjugium nisi ab his, qui super ipsam fœminam dominationem habere videntur, & a quibus custoditur, uxor petatur; & a parentibus, & propinqui-*
oribus

magis genuinos: NICOLAUS, qui circa illa tempora, quibus illa Pseudo-ISIDORI collectio compilata, Sedis Romanæ Episcopus fuit, ad Pseudo-EVARISTI mentem Bulgaris rescripsit: l) fœdera matrimonii consensu eorum, qui ea contrahunt & eorum, in quorum potestate sunt, celebranda esse. LEO Papa m) eam secundum legem uxorem

oribus sponsetur, & legibus dotetur, & suo tempore sacerdotaliter, ut mos est, cum precibus a sacerdote benedicatur, & a paranympis, ut consuetudo docet, custodita, & sociata, a proximis congruo tempore petita legibus detur, ac solenniter accipiat: & biduo, vel triduo orationibus vacent, & castitatem custodiant. Ita peracta legitima scitote esse connubia: aliter vero præsumpta, non conjugia, sed adulteria, vel contubernia, vel stupra, aut fornicationes potius, quam legitima conjugia esse non dubitate; nisi voluntas propria suffragaverit, & vota succurrerint legitima. Obscuriora sunt & corrupta videntur ultima hujus Canonis verba. BOEHMERUS l. c. Tit. de Despons. Impub. §. 2. loco vocis propria substituit illam, parentum; conferantur, quos BOEHMERUS allegavit, ANTON. CONTIUS in Tr. de Clandestin. Matrimon. p. 14. & GRATIANUS HERVETUS in Orat. ad Patres Concilii Tridentini habita, & Venet. a 1563. impressa, de matrimoniis clandestinis.

l) Can. 3. Caus. XXX. Qu. 5.

m) Can. 4. Caus. XXX. Qu. 5.

uxorem habendam esse constituit, quæ a parentibus est tradita; & , alio loco, n) matrimonia liberorum ad parentum potissimum arbitrium refert; unde etiam GRATIANUS collegit; quod parentum consensus desideretur in nuptiis, nec sine eo legitimæ nuptiæ habeantur: subjunxit & idem GRATIANUS o) illum Sacræ Scripturæ locum, p) ex quo potissimum in præcedentibus q) patris Ebræi jus in nuptias liberorum asserui. Multis jam retro seculis CONCILII CARTHAGINENSIS IV. Canone XIII. cautum est: r) sponsum & sponfam, cum benedicendi sunt a sacerdote, a parentibus eorum esse offerendos.

§. XXI.

Quid in Decretalibus Pontifices de nuptiis liberorum sanciverint? exponitur.

Hæc si fuit Ecclesiæ veteris praxis, seculo si adhuc IX. matrimonia liberorum, sine consensu parentum contracta, nulla & irrita fuere: s) omnino

n) Can. 12. Caus. XXXII. Qu. 2.

o) Can 14. Caus. XXXII. Qu. 2.

q) §. III. Diff. hujus.

r) v. Tom. I. Concil. HARDUINI p. 980. & in Decret. GRATIANI Can. 5. Caus. XXX. Qu. 5. ut & Dist. XXIII. Can. fin. Conf. Can. 16. Caus. XXXII. Qu. 2.

s) Conf. PONCE de Matrimon. Lib. II. Cap. I. §. I. num. 6. & 7. Persuasum sane id erat Præsulibus Coloniae sub PAULO III. congregatis, optantibus quippe

no dicendum sequioris ævi Pontifices his principiis nuncium misisse. Improbavit enim Seculo XII. LUCIUS III. Pontifex ingressum in monasterium mulieris, a milite, ea quidem haut invita, raptæ, & quæ deinceps, reclamantibus licet parentibus desponsata, cum ipso concubuit. t) Argumentan-

quippe, ut Canon EVARISTI Pontificis a generali Concilio revocetur, tollanturque illa clandestina matrimonia, quæ invitis parentibus & propinquis amoris potius, quam Dei causa contrahuntur. Interea vero dum Ecclesia de hoc prospexerit, si non irrita, prohibita saltem sint. P. VII. C. 43. apud HARDUIN. Tom. IX. Concil.

- t) Cap. 6. X. de Raptor. &c. Cum causam, quæ inter E. militem & uxorem ejus vertitur: - - - Respondemus, quod cum ibi raptus dicatur admitti, ubi nil ante de nuptiis agitur: iste raptor dici non debet, cum habuerit mulieris assensum, & prius eam desponsaverit, quam cognoverit, licet parentes reclamarent, a quibus eam dicitur rapuisse. Præterea cum post matrimonium carnis commixtione perfectum, teste Apostolo, uxor sui corporis potestatem non habeat, sed maritus, & e converso: si præcessisse matrimonium, vel ex probationibus viri, vel ex mulieris confessione claruerit, post matrimonium sine assensu viri non potuit ipsa Monasterium ingredi, aut aliter continentiam profiteri. Non ergo pro eo, quod post matrimonium consummatum rapta per vim in monasterio fuerit, viri poterit consortium declinare, maxime si probari neque-

mentando enim hinc a minori ad majus recte inferitur: si matrimonium invitis parentibus contractum, & cum abductione, quæ raptus speciem habebat, conjunctum, accedente benedictione sacerdotali & concubitu subsistit; multo magis matrimonium ejusmodi insciis tantum parentibus & citra abductionem consummatum subsistet: seu, ut interpretes Canonum loquuntur, si non legitimum, saltem ratum & indissolubile erit. u) Adoptaverat postea eandem sententiam INNOCENTIUS III. Pontifex, constituens x) omnino valida & indissolubilia

nequeat virum, ut mulier profiteretur continentiam assensisse. Conf. BOEHMER. in Jur. Ecclesiast. Protest. Tit. de Dispensat. Impub. §. 6.

u) Conf. THOMAS. cit. Tract. de Valid. Conjug. Invit. Parent. Contract. §. XIX.

x) Cap. 6. X. de Condition. Apposit. in Dispensat. vel in aliis Contract. *Per tuas literas intimasti, quod, cum quædam mulier P. nomine, N. postulaverit in virum, asserens inter se mutuum de præsentis consensum intervenisse, & carnalem copulam accessisse: vir ipse, quamvis contracta sponsalia & carnalem copulam non negaret, assererat tamen se illam in uxorem ducere non teneri; quia sponsalia inter ipsos sub hac fuerunt conditione contracta, si pater ejus & patruus sponsalibus consentirent: sed ipsi quam cito noverunt, & sponso contradixerunt & sponsæ. Verum mulier replicabat, quod, licet fides præstita fuerit ab utroque sub conditione præscripta, non tamen sibi fuerat a patre viri, vel patruo aliquando contradictum: & ante tempus con-*

solubilia esse sponsalia, etiam sub expressa conditione accedentis parentum consensus contracta, accedente copula carnali, & parentibus postea demum contradicentibus. y)

§. XXII.

Ex allegatis Decretalibus Pontificum Epistolis recte inferitur: defectum consensus parentum jure Canonico, saltem recentiori, impedire quidem matrimonia a liberis contrahenda, at contracta non dirimere. In eandem sententiam post multa certamina, post varias disceptationes z) ivere, qui Tridentum convenerant, de fide

Defectus Consensus parentum Jure Canonico, saltem recentiori, a Synodo Tridentina approbato, impedit quidem nuptias a liberis

G 2

deli-

contradictionis expressum a testibus & post, dicebat inter se carnalem copulam accessisse: - - - Consultationi tuæ taliter respondemus, quod cum liquido constet, quod post contracta sponsalia, carnalis est inter eos copula subsequuta, pro matrimonio & præsumendum, quia videtur a conditione apposta recessisse. Nam etsi probatum sit, quod, postquam pater & patruus viri contradixere sponsalibus, idem vir mulierem illam carnali conjunctione cognoverit: non est tamen aliquo modo probatum, quod, antequam ipse cognovisset eandem, pater ejus & patruus contradicere curavissent.

y) Conf. Epistola ALEXANDRI III. Prædecessoris LUCII III. Cap. 13. x. de Sponsal. quam BOEHMER. l. c. in eandem allegat sententiam.

z) Vid. PETRUS SUAVIS in Histor. Concilii Trident. Lib. VII. & Lib. VIII. SFORTIA PALAVICINUS in Histor. Concil. Trident. Lib. XII. Cap.

*contrahendas,
at contractas
non dirimit.*

deliberaturi, Ecclesiæ Romanæ Præsules. Obscuriora paulo sunt CONCILII verba; ipsa ergo inseram: a) *Tametsi dubitandum non est, clandestina matrimonia libero contrahentium consensu facta, rata & vera esse matrimonia, quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit, & proinde jure damnandi sint illi, ut eos sancta Synodus anathemate damnat, qui ea vera ac rata esse negant, quique falso affirmant, matrimonia, & filiis familias sine consensu parentum contracta, irrita esse, & parentes ea rata vel irrita facere posse: nihilominus Sancta Dei Ecclesia ex justissimis causis illa semper detestata est, atque prohibuit.* Inter se pugnare hæc Concilii verba multis b) videntur: aut falluntur; optime enim omnia sibi constant, omni-

Cap. IV. & Lib. XIII. Cap. V. & VIII. atque RAYNALDUS ad annum MDLXIII.

a) Leguntur Session. XXIV. Tit. de Reformatione Conjugii Cap. I.

b) Sufficiat ex multis unum allegasse MARTINUM CHEMNITIUM, illum reformationum a B. LUTHERO Sacrorum Statorem in Exam. Concil. Trident. P. II. loco XIV. ad C. 12. §. 7. pag. 609. seq. scribentem: *Audi, qualia auctoritate Tridentina Synodus de hac questione statuatur. Fatetur ipsa, Ecclesiam talia clandestina matrimonia semper detestatam esse atque prohibuisse; & tamen simul anathemate damnat eos, qui ea vera & rata esse negant. Potestne igitur detestanda & prohibita conjunctio facere verum matrimonium? hoc est, detestanda & prohibita conjunctio juxta Tridentinum Concilium est legitima & divina conjunctio.*

omnino cohærent, nec a naturæ hac de re legibus discedunt. Distinctionem inter matrimonia injusta seu vetita & irrita jam in præcedentibus c) cum GROTIUS ex Juris Naturæ principiis vindicavi, asseruique pietatem a liberis parentum consensum in nuptiis contrahendis negligentibus lædi, at inde tamen iisdem jus non esse irrita reddendi hujusmodi matrimonia. Anne differt ab hac naturæ lege, juris Canonici interpretum effatum? consensum parentum quidem de honestate, non vero de necessitate requiri? d)

§. XXIII.

Distinguit vero & Jus Canonicum inter matrimonia legitima & rata. Juvabit & in hanc inquirere distinctionem; forsan & inde clariora evadent supra allegata Concilii verba: Matrimonio spirituales quandam qualitatem, quam Sacramentum dicunt, tribuit Ecclesia Romana; tam propter divinam in Paradiso institutionem, quam quod mysterium unionis Christi cum Ecclesia

*Distinctio
Juris Cano-
nici inter ma-
trimonia legi-
gitima & ra-
ta explicatur.*

G 3

sub

c) §. II. Diff. Conf. GROTIUS de J. B. & P. Lib. II. Cap. V. §. XIV. num. 4. & §. XVI.

d) Vindicavit hanc distinctionem contra WISENBACHIIUM Diff. 6. ad Inst. Th. 22. aliosque, exemplisque ex Jure Civili petitis illustravit HUBERUS in Digress. Part. II. Lib. I. Cap. VII.

sub imagine conjugalis unionis adumbretur : e) duplici ergo respectu illud considerandum esse innuit INNOCENTIUS III. Pontifex ; f) quatenus nempe est legitimum , & quatenus est ratum. Legitimum matrimonium dicunt , quod secundum Leges civiles est contractum , sed Sacramento matrimonii destitutum ; tale inter Judæos aliosque infideles esse dicunt , quia Sacramenta fœderis Christianis tantum propria sunt , nec possunt esse communia infidelibus & a Christo alienis. Ratum contra conjugium vocant , quod inter Christianos per conjunctionem corporum , sed neglectis legibus civilibus est contractum. Ratum & legitimum denique est , quod inter fideles , observatis solennibus juris est celebratum. Haftenus dictis si hæc applicatur distinctio , patebit ; matrimonium a filio filiaque familias cum fidei per conjunctionem corporum contractum ratum quidem , at ob deficientem parentum consensum legitimum non esse conjugium , effectibusque civilibus destitui. g)

§. XXIV.

e) vid. LANCELOTT. Inst. Jur. Canon. Lib. II. Tit. IX. §. 2.

f) Cap. 7. X. de Divort.

g) Conf. BOEHMER. l. c. Tit. de Desponsat. Impub. §. 5. & 23.

§. XXIV.

Galliæ Regum constitutiones, earumque interpretes, Juris Pontificii doctoribus consentientes, negotium civile seu contractum a spirituali seu sacramento in matrimonio distinguunt; sed in eo divortium ab iis fecere; quod unum sine altero subsistere posse negent, ac arctissimo potius eoque indissolubili mutuoque vinculo contractum civilem atque sacramentum conjuncta esse contendunt, ita ut uno deficiente deficiat corruatque & alterum. Summæ ergo in republica potestatis cum sit, contractibus seu negotiis civilibus certam præscribere formulam, certa solemnia & regulas, quibus non observatis ea, quæ acta sunt, perinde habentur, ac si acta nunquam essent; h) inde inferunt Jurisprudentes Galli: Summum Imperantem matrimonio, quatenus est negotium civile, per leges civiles impedimenta, ut Canonistarum more loquar, irritantia ponere posse, quo facto matrimonium nulliter contractum in republica, inter non entia referendum est, cui accedere sacramentum non possit. i) Fecere hoc Christianissimi Reges, dum

Principia Juris Gallicani de Regia in matrimoniis potestate.

Galliæ Regum Constitutiones de

perinde

h) vid. §. IV. Dissertationis hujus.

i) LUDOVICUS de HERICOURT in Tr. cui titulus, les Loix Eccles. de France P. III. C. 5. Art. 2. n. 3.

*nuptiis sine
consensu pa-
rentum con-
tractis.*

perinde ac Romani Legislatores consensum pa-
tris in nuptiis liberorum adhibendum esse sub
nullita-

n. 3. scribit : Comme le Sacrement de Mariage a
pour fondement le consentement mutuel des parties,
qui se promettent une union indissoluble, ce Contract
est en meme tems civil & spirituel. D'où il faut
conclure, que les Souverains peuvent mettre des em-
peschemens au Mariage, non pas en donnant atteinte
directement au Sacrement ; mais en declarant
nul le Contract civil, sans le quel il ne peut y avoir
de Sacrement. Jesus Christ en elevant le Mariage
a la dignité de Sacrement, n'a point depouillé les
Princes du droit, qu'ils avoient sur le Contract le
plus important de la Société, & l'Eglise a fait execu-
ter les Ordonnances, qui declaroient nuls les Maria-
ges contractez entre certaines personnes. Ex epi-
stola Cancellarii Regni Galliae ad Praesidem sum-
mi in Comitatu Burgundia Tribunalis d. 3. Sept.
a. 1712. scripta, sequentia, hæc ut magis illustren-
tur, excerpere & hic inferere lubet : Comme le
Mariage est en même tems un Contract civil & un
Sacrement, il est également soumis aux deux Puis-
sances même par rapport à la validité du lien, le
Contract dépend absolument de la Puissance seculiere,
le Sacrement dépend uniquement de la Puissance Ec-
clesiastique, & comme il n'y a pas de Mariage va-
lable parmy nous s'il n'est eleué à la dignité de Sa-
crement, & que reciproquement il n'y a pas de Sa-
crement ou il n'y a pas de Contract & de consente-
ment legitime, il est evident que l'Eglise & l'etat
exercent également leur authorité sur le Mariage
consi-

nullitatis poena sanciverunt ; imo variis successu
temporis editis Constitutionibus Juris Civilis Ro-
H mani

considéré en même tems comme Contract & comme Sacrement : Le pouvoir du Prince est direct sur le Contract & indirect sur l'Administration du Sacrement ; Direct sur le Contract , parceque le Prince seul peut en regler la nature & les conditions , indirect sur l'Administration du Sacrement , parceque le Contract étant la matiere du Sacrement , si le Contract est nul , le Sacrement n'a plus de matiere à la quelle on puisse l'appliquer. Le pouvoir de l'Eglise au contraire , est de sa nature uniquement renfermé dans ce qui regarde le Sacrement , mais les Princes Chrétiens ne souffrant pas , comme j'ay déjà dit , que leurs sujets Catholiques contractent aucun Mariage , qui ne soit revêtu de la dignité du Sacrement , il s'ensuit de là que de même que la nullité du Contract empêche que le Sacrement ne soit conféré , aussi le défaut des conditions prescrites par l'Eglise pour recevoir le Sacrement , empêche que le Contract ne soit accompli , & c'est en ce seul sens que peut être tolérée l'opinion de ceux qui attribuent à l'Eglise un pouvoir indirect sur le contract. Je ne crois pas , qu'il soit nécessaire d'observer icy , que par le terme de Contract je n'entends pas parler des Conventions Matrimoniales qui ne regardent que les Biens , la Dot , le Douaire , la Communauté , les Donations à cause de Noces &c. j'entends icy sous le nom de Contract le consentement reciproque , la foy mutuelle des parties , en un mot ce qui forme entre elles un lien & un engagement indissoluble. Ce sont

mani rigorem additis præterea gravissimis poenis auxerunt, & matrem quoque, Tutores atque Curatores in consortium patriæ potestatis asciverunt. Prima harum Constitutionum est illud HENRICI II. Regis Edictum mense Februario anno MDLVI. publicatum, quo Parentibus facultatem dedit, filios infra tricesimum & filias infra vigesimum

sont les principes receus en France par ceux mêmes qui ont écrit avec le plus de moderation sur ces matieres & qui ont témoigné plus de respect & de deference pour la jurisdiction Ecclesiastique. C'est sur ces principes qu'est fondée la Doctrine constante de tous les Parlemens du Royaume, que le Prince a droit d'etablir des empêchemens de Mariage non seulement prohibitifs, comme parlent les Canonistes, mais même dirimans : Il ne faut pas croire que ces empechemens ne regardent que les effets civils du Contract, ils regardent l'essence & la substance du Mariage, ils tombent sur la validité du consentement par lequel les deux parties s'engagent l'une à l'autre par un noeud, que la mort seule peut rompre. Sans cela il n'y auroit jamais eu de contestation entre les Partisans aveugles de la Puissance Ecclesiastique & les Deffenseurs éclairés du droit des Souverains, puisqu' aucun Docteur quelque prevenu qu'il fût en faveur de la jurisdiction Ecclesiastique, n'a jamais osé nier, que les effets civils du Mariage ne fussent soumis à l'autorité du Roy. v. les Ordonnances d'Alsace Part. II. pag. 508. Conf. Jo. LAUNOII Tractatus de Regia in Matrimonium Potestate.

simum quintum ætatis annum constitutos , qui ipsis inconsultis nuptias contraxerunt , exheredandi , donationes iis factas revocandi , ipsos præterea lucrorum nuptialium exsortes esse jussit , successione ab intestato in bona parentum privavit , & denique pro ratione circumstantiarum extra ordinem in eos animadvertendum esse voluit. Imitati sunt patrem filii & successores CAROLUS IX. atque HENRICUS III. ille Ordinatione Aureliæ a. MDLX. data , ejusque Art. XII. pœnam raptus iis imposuit , qui importunis & subreptitiis precibus literas sigillo Regis munitas impetraverint , quo puellæ vel sequestrarentur , vel invitis Parentibus atque Tutoribus ipsis jungerentur. Hic Ordinatione Blesis mense Maio ao. MDLXXIX. edita ejusque Artic. XL. & seqq. ejusdem pœnæ reos esse voluit parochos , qui , antequam ipsis de Parentum atque Tutorum consensu fides facta sit , matrimonia benedixerint ; atque in genere fautores atque subornatores , participes atque ministros horum matrimoniorum , clam parentibus aut tutoribus contractorum , ultimo supplicio afficiendos esse constituit : mense deinde Februario ao. MDLXXX. Edicto Melunensi modum , formam atque solemniam in nuptiis contrahendis servanda determinavit. Repetiit Edictum Melunense HENRICUS Magnus , atque Ordinatione ao. MDCVI. mense Decem-
bri promulgata matrimonia neglecta forma præ-

scripta, posthabito Parentum atque Tutorum consensu inita, ipso jure nulla dixit. Qui ipsi successit filius LUDOVICUS XIII. Justus cognominatus gravissima Ordinatione Blefis mense Januarii ao. MDCXXIX. promulgata, raptui directe vel indirecte, seu per vim, seu per seductionem commisso, absque discrimine, capitis poenam irrogavit; persecutionem criminis hujus Regis publicæque causæ Patronis atque vindicibus mandavit, judicesque etiam non imploratos nobili ex officio in illud inquirere jussit; receptatores raptorum poena excindendi refugii & litis æstimandæ coërcendos esse statuit; ratihabitioni five raptarum five Parentum atque Tutorum, ante vel post matrimonium consummatum accedenti, omnem vim effectumque detraxit, poenamque perinde, ac si ea nunquam secuta esset, sumendam esse constituit; denique liberos ex hoc concubitu natos illegitimos & spurios esse voluit, atque omnis successionis tam directæ, quam collateralis, incapaces; cognatos quoque hujus nefariæ conjunctionis fautores, eorumque heredes jure succedendi in bona raptarum privavit; spe omni tam legitimisationis, quam restitutionis in integrum tam liberis istis, quam cognatis his penitus ablata. Decennio post idem a justitia cognomen sortitus Christianissimus Rex edita Declaratione filiis filiabusque familias ætate majoribus & nuptias contracturis sub poe-
na

na exheredationis injunxit, arbitrium & consensum parentum more decenti & per literas petere. His Regum Christianissimorum curis, circa jura Parentum nuptiasque liberorum, Colophonem imposuit LUDOVICUS ob res pace belloque præclare gestas MAGNUS dictus; parentibus utriusque sexus Edicto mense Martio ac MDCXCIII. edito facultatem tribuens, filias quoque viduas, majores annis viginti quinque ad secunda vota, antequam ipsorum consensum per literas decentibus formulis petierint, transeuntes exheredes facere: idem Edictum filios & filias, viduas etiam, & majores viginti quinque aut triginta annis cum parentibus habitantes, & iis insciis nuptias contrahentes, ac eas in alia Parochia, ubi paulo ante ædes conduxerant, celebrantes, ipsorumque liberos ex nuptiis his nascituros, ipso facto omni jure successionis paternæ & avitæ privatos esse sancivit. k)

§. XXV.

Non novum hoc est in Gallia jûs: viguit ^{Antiquæ} jam inde a Francici Regni primordiis, l) & cum ^{Francorum,} ^{Caroli M.} forte ^{præcipue} &

H 3

k) Conf. la Bibliotheque Canonique par BLONDEAU Tom. II. Art. Mariage.

l) vid. SCHILTER. in Prax. Jur. Rom. Exercit. III. §. 12. & LEHMANN. in Chron. Spir. Lib. II. Cap. XXVIII.

Ludovici hac
de re Consti-
tutiones.

forte subsequenter temporibus non perinde
semper observaretur, per eas, quas allegavi, Con-
stitutiones in usum revocatum, extensum atque
confirmatum est. Ex Capitularibus CAROLI &
LUDOVICI Impp. patet; illum, qui uxorem
non canonice & cum parentum prævio consen-
su duxerat, publicam pœnitentiam agere & pœ-
nam pecuniariam solvere debuisse; ac præterea
hanc, quam illegitimo hoc modo, sive per vim,
sive etiam ipsa consentiente, sibi junxit, nun-
quam uxorem habere, m) nec ex ea liberos le-
gitimos

m) Lib. VI. Tit. XCV. *Si quis alterius sponsam vir-
ginem aut viduam nec dum desponsatam rapuerit,
vel furatus fuerit, placuit, ut sive eam postea spon-
saverit, sive dotaverit, seu non, sive cum parentum
ejus voluntate quocunque commento ipsam accipere
vel tenere potuerit, numquam illam uxorem ha-
beat, sed raptori aut furi auferatur, & proximis
suis alio viro tempore congruo, si ipsa hoc malum
non consenserit, nuptura legibusque acceptura red-
datur. Raptor vero sive fur, omnesque ejus con-
sentientes, publica pœnitentia juxta canonicam au-
thoritatem mulctentur. Et proximi illius quidquid
injuste in tam nefando scelere egerunt, in triplo
componant, & unamquamque rem semotim legibus
in triplo restituant. Ipsa namque quæ rapitur, si
aut primo aut postmodum tam nefario scelere libens
consenserit, numquam postea nubat, sed publica
pœnitentia mulctetur: & sub tali custodia ponatur,
ut*

gitimos & successionis capaces generare potuisse. n) Ante tempora CAROLI & LUDOVICI
CHIL-

ut ei nullatenus luxuriari cum quoquam liceat. & Lib. VII. Tit. CCCXI. Placuit ut hi, qui rapiunt fœminas, vel furantur aut seducunt, ut eas nullatenus habeant uxores, quamvis eis postmodum conveniat, aut eas dotaverint, vel nuptialiter cum consensu parentum suorum acceperint. Si quis autem uxorem habere voluerit, Canonice & legaliter eam accipiat, & non rapiat: qui vero eam rapuerit, vel furatus fuerit, aut seduxerit, numquam eam uxorem habeat, sed propinquis suis eam legibus reddat, & in triplo plenum bannum dominicum componat, & insuper canonice publicam pœnitentiam gerat.

n) Lib. VII. Capitular. Tit. CCCLXIII. Canon Pseudo-EVARISTI iisdem fere verbis repetitur. *Decretum est, ut uxor viro legitime jungatur. Ali- ter enim legitimum, ut a patribus accepimus, & a sanctis Apostolis, eorumque successoribus traditum invenimus, non fit conjugium, nisi ab his qui super ipsam fœminam dominationem habere videntur, & a quibus custoditur, uxor petetur, & a parentibus propinquioribus sponsetur, & legibus dotetur, & suo tempore sacerdotaliter, ut mos est, cum preci- bus & oblationibus a sacerdote benedicatur; & a pa- ranymphis, ut consuetudo docet, custodita & socia- ta, & proximisque tempore congruo petita, legi- bus detur, & solemniter accipiatur. Et biduo vel triduo Orationibus vacent, & castitatem custodiant, ut boni soboles generentur, & Domino suis in acti- bus*

CHILDEBERTUS, o) Rex poenam mortis raptoribus foeminarum irrogaverat; eademque & raptas afficiendas esse decreverat, si in raptum consenserint, a qua nonnisi privilegia asyli Ecclesiis tributa eos liberare poterant; mortis poena hoc in casu in exilium mutata. Lege Salica, p) ingenua puella, quæ in raptum consenserat, capite minuebatur & statum ingenuitatis amittebat.

His

bus placeant. Taliter enim & Domino placebunt, & filios non spurios, sed legitimos atque hereditabiles generabunt.

o) Decret. CHILDEBERTI Regis Cap. IV. p. 346. apud LINDENBROGIUM: *Pari conditione convenit Kal. Mar. omnibus nobis adunatis, ut quicunque raptum facere præsumpserit, periculum mortis incurrat, & nullus de optimatibus nostris de tam turpissimo vitio præsumat rogare, sed inimicum Dei unusquisque a modo persequatur. Qui vero edictum nostrum ausus fuerit irrumpere, iudex loci illius solatio collecto ipsum raptorem occidat, & jaceat forbattutus. Et si ad Ecclesiam confugerit, reddatur ab Episcopo, & sine ulla precatione exinde separetur. Et si ipsa mulier postea raptori consenserit, ambo pariter in exilio transmittantur. Et si foras Ecclesiam capti fuerint, pariter occidantur, & facultates illorum parentibus legitimis dentur, & quod fisco nostro debitum est, acquiratur.*

p) Tit. XIV. num. 7. pag. 320. apud LINDENBROGIUM.

His legibus subnixus BERTHRAMNUS Episcopus Burdigalensis, referente GREGORIO TURONENSI, q) non dubitavit rescindere conjugium, quod jam triginta per annos steterat. r) Dictis quoque Capitularibus s) cautum: si pater

I

ter

q) Hist. Franc. Lib. IX. Cap. XXXIII.

r) Conf. PAUL. HACHENBERG German. Med. Diff. V. de Nupt. Veter. German. §. 4. Aliud exemplum præbet REGINO PRUM. Lib. II. Chron. ad annum DCCC LXXVIII. apud PISTORIUM Tom. I. Rerum German. p. 80. scribens: *Habuit LUDOVICUS (Balbus) cum juvenilis ætatis flore polleret, quandam puellam nobilem nomine ANSGARD sibi conjugii fœdere copulatam, ex qua duos liberos suscepit - - - horum unus LUDOVICUS alter CAROLOMANNUS vocabatur. Sed, quia hanc sine genitoris conscientia & voluntatis consensu suis amplexibus sociaverat; ab ipso patre (CAROLO CALVO) ei postmodum interposito juvisjurandi Sacramento ab ejus consortio in perpetuum separata. Tradita est autem ei ab eodem patre ADELHEIDIS in matrimonium, quam gravidam ex se reliquit. Add. MARIANUS SCOTUS Chron. Lib. III. ad a. DCCC LXXIII. apud PISTORIUM l. c. pag. 642.*

s) Lib. IV. Tit. XXII. *Si quis sponsam alienam raperit, aut patri ejus, aut ei qui legibus ejus defensor esse debet, cum sua lege eam reddat: & quidquid cum ea tulerit, semotim unamquamque rem secundum legem reddat. Et si hoc defensor ejus perpetrari*

ter puellæ raptæ, aut is, qui legibus ejus defensor esse debebat, raptorem persequi neglexerit; Comitem nobili ex officio in delictum hoc inquirere, illud vindicare atque pœnam exigere debere. Defensor autem scœminæ erat, cognatorum ille, in cujus mundio erat, id est, potestate seu tutela, ex qua nullo unquam tempore, nulla ætate apud veteres Germanos scœminæ exhibant; t) ab hoc scœmina in matrimonium petita, præsentibus & consentientibus reliquis cognatorum, quos, ut hodie Galli, in genere parentes vocarunt, u) ritu solenni a Sponso coëmenda fuerat. x)

§. XXVI.

petrari consenserit, & ideo raptori nihil quærere voluerit, Comes singulariter de unaquaque re fredda nostra ab eo exactare faciat. Sponso vero legem suam componat, & insuper bannum nostrum, id est, LX. solid. vel in præsentiam nostram Comes eum advenire faciat, & quanto tempore nobis placuerit, in exilio maneat, & illam scœminam ei habere non liceat.

t) v. HEINECC. Elem. Jur. Germ. Lib. I. Tit. XV. §. 357.

u) v. du FRESNE in Glossar. Latin. voc. Parens.

x) v. HEINECC. l. c. Lib. I. Tit. IX. §. 188.

§. XXVI.

Cæteræ Germanicæ originis gentes, si non omnes y) pleræque tamen, iisdem juribus usæ videntur. Licet enim Germani non eandem, quam olim Quirites, in liberos potestatem habuerint,

Cæterarum Germaniæ originis gentium leges de nuptiis liberorum.

I 2

rint,

y) Dubium enim utique est, an apud omnes perinde Germanicas gentes nuptiæ sine consensu parentum initæ nullæ & irritæ fuerint; certe nec in lege Frisionum, nec in lege Angliorum & Werinorum eæ differtis verbis nullæ declarantur, sed & in illa tantum multa pecuniaria coërentur (Tit. IX. §. 4. *Si liberam fæminam, extra voluntatem parentum ejus, vel eorum qui potestatem ejus habent, uxorem duxerit, componat tutori ejus solid: X id est, denarios LX. Si autem nobilis erat fæmina, sol. XXX. Si lita fuerit, solid. X. domino ejus persolvere cogatur.*) in hac bonorum præsentium atque futurorum amissio eas contrahentibus irrogatur: (Tit. X. §. 2. *Si libera fæmina, sine voluntate patris, aut tutoris, cuilibet nupserit, perdat omnem substantiam quam habuit, vel habere debuit.*) Imo ex Lege Saxonum colligere licet, substituisse eas nuptias, nisi filia invita per vim rapta fuisset. Verba legis Tit. VI. pag. 476. apud LINDENBROGIUM sunt: *Uxorem ducturus ccc. solidos det parentibus ejus: si autem sine voluntate parentum, puella tamen consentiente, ducta fuerit, bis trecentos solidos parentibus ejus componat. Si vero nec parentes*

nec

rint, nec hodie habeant; his tamen etiam per separatam œconomiam a patris & matris, (utri- que enim parentum æquale in liberos in Germania jus est; ita tamen, ut iis dissentientibus patris judi- cium prævaleat maternæ voluntati) potestate liberatis adeo integrum non erat, negotia magni momenti, nuptias præsertim, sine ipforum consensu con- trahere, & reverentiam, quæ ἐκ τῆς ἀντιπελαργίας nascitur extinguere; z) ut parentibus ex lege Alemannorum a) jus fuerit agendi ad redhiben- dam filiam ipsis insciis aut invitis nubentem, & mulctam XL. solidorum ab eo, qui eam duxerat, exigendi; ex lege Wisigothorum conjugia hæc omnino infirma & nulla essent, b) filiæque in eas

nec puella consenserunt, id est si per vim raptata est, parentibus ejus trecentos solidos, puellæ CCXL. componat eamque parentibus restituat. Conf. Lex Burgundionum Tit. XII.

z) HEINECC. I. c. Lib. I. Tit. VI. §. 138. 141. & Lib. I. Tit. VIII. §. 172.

a) Cap. LIV. p. 377. apud LINDENBROGIUM.

b) Lib. III. Tit. I. Leg. 2. *Si quis puellam cum vo- luntate patris, aut aliorum propinquorum paren- tum, quibus ex lege hujusmodi potestas tribuitur, sponsatam habuerit: & ipsa puella contempnens voluntatem parentum, ad alium tendens parenti- bus contradicat, ut illi non detur cui a parentibus fuerit pacta: hoc ita eam nullo modo facere permit- timus.*

eas consentientes, jure succedendi ab intestato
pri-

timus. Quod si ipsa puella contra voluntatem parentum, ad alium quem ipsa cupierat forte pervenerit, & ipse eam uxorem habere forte præsumpserit; ambo in potestate ejus tradantur, qui eam cum voluntate parentum sponsam habuerit. Et si fratres, vel mater ejus, aut alii parentes, malæ voluntati ejus consenserint, ut eam illi traderent, quem ipsa sibi contra paternam vel parentum voluntatem cupierat, & hoc ad effectum perduxerint: illi, qui hoc machinaverunt, libram auri dent, cui Rex jussit: sic tamen ut voluntas eorum non habeat firmitatem; sed ipsi, sicut superius diximus, ambo tradantur cum omni substantia sua illi, cui antea fuerat sponsata. Eandem legem præcipimus custodiri, si pater de filicæ nuptiis definierit, & de pretio convenerit: ac si ab hac vita transierit, antequam eam pater suus nuptui tradat, ut illi puella tradatur, cui a patre vel a matre pacta constiterit. & Lib. III. Tit. III. Leg. I. Si quis ingenuus rapuerit virginem vel viduam: si, antequam integritatem virginitatis aut castitatis amittat, puella vel vidua potuerit a raptu revocari, medietatem rerum suarum ille qui rapuit perdat, ei quam rapuerit consignandam. Si vero ad immunditiam, quam voluerit, raptor potuerit pervenire, in conjugio puellæ vel viduæ mulieris, quam rapuerit, per nullam compositionem jungatur; sed cum omnibus rebus suis tradatur ei cui violentus fuit, & ducentos insuper in conspectu omnium publice ictus accipiat flagellorum, & careat ingenuitatis suæ statu, parentibus
ejus-

privarentur ; c) raptores vero raptæque iis consentientes gravissimis ac capitalibus poenis, perinde

ejusdem cui violentus extiterit, aut ipsi virgini, vel viduæ quam rapuerit, in perpetuum serviturus : ita ut ad ejus quam rapuerat conjugium nullo unquam tempore redeat. Quod si factum fortasse constiterit, quidquid de raptoris rebus pro contumelia sua perceperat, una cum ipso raptore amittat, illis procul dubio parentibus profutura, quorum hoc negotium fuerit exequutum instantia. Quod si vir de alia uxore filios habens legitimos, raptum postea fecisse convincitur, ipse videlicet solus in ejus quam rapuit serviturus potestate tradatur : res tamen raptoris filii ejus legitimi obtinebunt.

c) Lib. III. Tit. II. Leg. 8. *Si puella ingenua ad quemlibet ingenuum venerit ea conditione, ut eum sibi maritum acquirat, prius cum puellæ parentibus conloquatur : & si obtinuerit, ut eam uxorem habere possit, precium dotis parentibus ejus, ut justum est, impleatur. Si vero hoc non potuerit obtinere, puella in parentum voluntate consistat. Quod si absque cognitione & consensu parentum eadem puella sponte fuerit viro conjuncta, & eam parentes in gratiam recipere noluerint, mulier cum fratribus suis in facultate parentum non succedat, pro eo quod sine voluntate parentum transierit pronior ad maritum. Nam de rebus suis si aliquid ei parentes donare voluerint, habeant potestatem. Ipsa quoque de donatis & profligatis rebus faciendi, quod voluerit, libertatem habeat.*

de ac apud Francos, subjicerentur, d) transactio-
que super hoc crimine omnino vetita esset. e)

§. XXVII.

Hos veteris Jurisprudentiæ Germanicæ cir-
culos haut parum turbavit Juris Canonici doctri-
na paullatim in Germania recepta, ita, ut nu-
ptiæ a liberis absque scitu & voluntate parentum
contractæ, quæ & Alemannorum in specie le-
gibus semper nullæ erant & a parentibus dirimi
poterant,

*Quid Jus
Provinciale
Alemannicum
de nuptiis his
sanciverit?*

d) Lib. III. Tit. III. Leg. 2. *Si parentes mulierem
vel puellam raptam excusserint, ipse raptor paren-
tibus ejusdem mulieris vel puellæ in potestate trada-
tur, & ipsi mulieri penitus non liceat ad eundem
virum se conjungere. Quod si facere præsumpserit,
ambo morti tradantur. Si certe ad Episcopum vel
altaria sancta confugerint, vita concessa omnimo-
dis separentur, & parentibus raptæ servituri tra-
dantur. THEODORICUS Rex edixerat Cap.
XVII. p. 247. apud LINDENBROGIUM: Rapto-
rem ingenuæ mulieris aut virginis, cum suis com-
plicibus vel ministris, rebus probatis juxta leges
jubemus extinguere: & si consenserit rapta rapto-
ri, pariter occidatur.*

e) Edict. THEODORICI Cap. XVIII. pag. 247.
apud LINDENBROGIUM. *Si parentes raptæ,
aut curator ejus, quæ minore ætate rapta est, exe-
qui & vindicare talis facti culpam forte neglexe-
rit, pactum quod non licet de hoc crimine faciendo,
poenam patiantur exilii.*

Quid Ludovicus IV.

poterant , f) jure dein Provinciali Alemannico
g) accedente concubitu valida fierent atque sub-
fisterent. LUDOVICUS IV. Imp. in constitu-
tione apud GOLDASTUM , h) liberos quidem
spreto

f) §. XXVI. Diff. not. (c)

g) Cap. CCCLXXVI.

1. Suuenn ain jüngling ze uierzeben jarn kumpt ,
so nimpt er uuol ain elich uuip aun sinez uater
uullen.

2. Vnd bat er ander pfleger uuider der uullen tut
er ez auch uuol ,

3. Also , ob si bi ainander sint gelegen , der knebt
und diu junkfrauue ,

4. Vnd ist dez nit geschehen , so mag man si uuol
sundern ,

5. So diu junkfrauue kumpt ze zuuelff jaren , so
ist si ze iren tagen kommen ,

6. Und nimpt si ainen man uuider ir uater und an-
der ir friunde uullen , diu e ist staet.

h) Reichs-Satzungen I. Theil. pag. 149. Wir Lud-
wig von Gottes Genaden Römischer Keyser 2c.
Wir wollen auch , daß welches Burgers Kind
uß der vorgenannten Statt , es sey Sohn oder
Tochter , sich verheyrate ohn seines Vatters ,
seiner Mutter , oder seiner Freunde Rath , das
sol seines Erbtheils verzigen seyn , und darauff
nicht haben zusprechen , ohn als viel ob ihm
sein Vatter , sein Mutter , oder sein Freunde ,
durch treuwen williglich icht geben wollen. Und
wer sie ehelichen an einander geben wolle , oder
gibt , der sol die Statt ewelichen ane seyn.

spreto parentum consensu nuptias contrahentes, hereditate privandos esse voluit, ipsas tamen has nuptias nullas dicere ausus non est. CAROLUS denique V. in Formula illa Inter-Religionis a. MDXLVIII. in Comitibus Augustanis edita, i) plane ad mentem recentiorum Juris
 K Cano-

i) Tit. XXI. vom Sacrament der Ehe §. 9. & 10. Darumb dieweil der Väterliche Gewalt dieser Vereinigung des Ehestandts von Rechtswegen weichen muß, soll man die nicht hören, die zu unsern Zeiten wollen, daß die Ehe oder versprochene Heyrath wiederumb zertrennt werden, und nicht gelten sollen, wo der Eltern Bewilligung nicht darbey gewesen ist. Hiemit wollen wir aber dem Gehorsam nichts abziehen, den die Kinder ihren Eltern schuldig seynd, sondern wollen nicht, daß die Eltern in Verhinderung oder Trennung der Ehe, ihren Gewalt mißbrauchen sollen. Weil wir aber der Ehrbarkeit gemäß achten, daß die Kinder sich nicht verheyraten sollen, ohne Rath und Bewilligung ihrer Eltern, sollen sie, was ihnen dißfalls zu thun gebühren wolle, durch die Priester fleissig vermahnet werden.

10. Ob aber die Eltern in diesem Fall Macht haben sollen den Ungehorsam ihrer Kinder, mit Vorhaltung der Erbschaft, oder zum wenigsten mit Ringerung des Heyratguts, und in andere Weg zu straffen, mag hierin die ordentliche Oberkeit, so viel sich gebührt, Mass und Ordnung geben.

*Sequuntur
Carolinarum
Constitutio-
nem, qui in
Germania
Pontificis sa-
cris addicti
sunt.*

*Protestantes
non in eandem
omnes discesse-
re sententiam.*

*In multis pro-
vinciis sponsa-
lia insciis pa-
rentibus*

Canonici interpretum, matrimonia hæc omnino valida esse constituit, & a nemine temere scindenda. Sequuntur hoc Declarationis Augustanæ caput, qui in Germania Pontificis sacris addicti sunt; cum illud non ita multo post in Concilio Tridentino sub anathematis poena stabilitum & confirmatum sit. Qui contra Romano cultui nuncium misere, sprete quidem communi consensu illa Carolina Declaratione, ipsis quippe haut suffragantibus lata, k) non tamen in eandem omnes discessere sententiam. Ipse LUTHERUS l) jam indignatus est, Jureconsultos tam in Academiis quam in Curiis, rejectis & reprobatis Ecclesiæ Romanæ principiis, conclusiones tamen inde fluentes incautos atque imprudentes sequi, & Canonistarum calcare viam. Hinc factum, ut, licet fere ubique apud Protestantes sponsalia, insciis parentibus utriusque se-

XUS

k) vid. SLEIDAN. Commentar. de Statu Relig. & Reipubl. Carolo V. Cæsare. Lib. XX.

l) Epist. CCLI. in Supplement. a BUDDÆO edit: *Ego tibi fateor, in hoc anno sic me acceptum, ut in vita mea & in tota causa Evangelii nunquam fuerim perturbator. Oritur enim mihi cum furistis negotium acerrimum de clandestinis sponsalibus, & quos speraverim fidos evangelii amicos, experior hostes acerrimos.* Conf. SECKENDORF. in Hist. Lutheranismi. Lib. III. Sect. XXXI. §. 124. num. 4. pag. 881.

xus inita, pro nullis habeantur, in plurimis ta-
 men provinciis, reclamantibus licet parentibus,
 valida atque indissolubilia sint, si benedictio sa-
 cerdotalis concubitusque accesserint, liberique
 hoc in casu non nisi pœnam pecuniarium incur-
 rant. m) Sunt vero & regiones atque urbes,
 n) quæ & hic antiquos vel retinuere mores,

*utriusque se-
 xus a liberis
 inita, acce-
 dente benedi-
 ctione Sa-
 cerdotali &
 concubitu sub-
 sistunt: in aliis
 vero & hæc
 nulla sunt.*

K 2

vel

m) Sic e. gr. in Ordine Eccles. Saxon. Tit. von
 Ehe, Sachen parentibus permittitur, liberos hos
 dimidia legitimæ parte privare, Conf. CARP-
 ZOV. ad Const. Elect. XX. Def. XV. Part. IV.
 Secundum Constitutionem Ecclesiasticam Pome-
 raniæ apud MOSER. in Corp. Jur. Eccles. Pro-
 test. Tom. I. p. 40. ex hujusmodi impiis nuptiis
 nec dos nec donatio propter nuptias intelligitur.
 Conf. Ord. Eccles. Coburg. apud MOSERUM
 l. c. Tom. I. p. 450. Ord. Matrim. Wurtemberg.
 apud eundem Tom. II. p. 381. Ord. Provin. Al-
 tenburg. P. I. Cap. 8. Tit. I. §. 9..

n) vid. Edict. Matrimon. Brandenburg. de anno
 1694. §. 15. & 16. Tom. I. Corp. Constitut. March.
 p. 121. **Wäre es auch Sache, daß das matri-**
monium absque parentum consensu per copulam car-
nalem & benedictionem sacerdotalem von denen
Kindern heimlich und de facto vollenzogen wor-
den, so soll in der Eltern freyen Willen stehen,
ob sie einen von vorgedachten Wegen erwählen,
oder bey unserm Consistorio um gänzliche cassa-
tion und Aufhebung solcher Ehe, anhalten wol-
len, immassen denn dergleichen Beginnen nicht
allen

*Civitatis
Hamburgensis
Statuta.*

vel principiis Juris Canonici oblitteratos atque oppressos, recepto Jure Justiniano, receptis purioribus sacris, in usum revocare. Eminent inter eas inclyta Hamburgensis Respublica, o) alma
ma

allein *sub lege punitionis*, sondern auch nach Gelegenheit der hierbey etwa vorkommenden Umstände gar *sub lege annulationis* hiemit ausdrücklich verbothen wird. Consentit JusLuneburgicum, v. Tom. I. der Chur-Braunschweig-Lüneburgischen Lands Ordnungen und Gesetze p. 942. Allen andern Eheversprechungen, die solchergestalt, wie jetzt gedacht ist, nicht beschaffen sind, wenn sie auch gleich eydlich geschehen, und der Bey-schlaß dazu gekommen wäre, sollen an beyden Seiten für ungültig gehalten, und von unserm Consistorio daraus keine Ehe-Klage angenommen, sondern im Fall die nichtig Verlobten sogar zur priesterlichen Trauungen geschritten wären, auf *summarisches* Anruffen der Eltern, Groß-Eltern, Vormünder und Curatoren der gleichen vermeinten Ehen für nichtig erkläret, und solche Leute, wegen ihres hierunter verübten Frevels und Mißbrauches der priesterlichen Einsegnung noch dazu *exemplarisch* bestraffet werden. Eadem quoque Juris Hennebergici sanctio, ut observavit SCHILTER in Prax. Jur. Rom. Exerc. III. §. 12.

o) Extract der Hamburgischen Baur- oder Burgesprache de ao. 1594. Dieweile auch gespühret wird, daß leichtfertige Personen, Junggegesellen und

ma patria, ut opibus ac commerciis florens, ita & legibus, quibus ea muniuntur & sustinentur, illustris. Pro hujus salute perennique felicitate, ut pia & ardentia quotidie privatim suscipio vota, ita datam occasionem publice ea

K 3

repe-

und Jungfrauen und Wittwen, so ihrer Eltern und nächsten Bluts Verwandten Gehorsam, nach göttlichen Gebotes und Verordnung gemeiner beschriebenen und natürlichen Rechten unterworfen seyn, sich verdriest, ohne Wissen und Willen, und Vullbort ihrer lieben Eltern oder nächsten Bluts Verwandten heimlicher Weise untereinander zu verloben und zu vertrauen. Und aber solche heimlich und meuchelsche Verlobung und Vertraung, als die nicht allein den Eltern zu grossen Schmerzen, Verdruss und Beschwerung, sondern auch den Personen selbst hernacher zu grossen Unheil, Unglück und Verderb, wie oftmals leider befunden, thut erreichen, durch heilsame Verordnung der gemeinen beschriebenen Rechten, und auch dieser löblichen Stadt Rechts ausdrücklich verboten. Derowegen will E. E. Rath mit sonderm Ernste *mandiret* und gebothen haben, daß ein jeder sich solcher verbotenen straffbaren Handlung hinführo enthalten, bey *pæn* und Straffe in diesem Statt Rechte *statuiret* und verordnet, und soll solche heimliche Verbindung für keine Ehe geachtet und gestattet werden.

Ex-

repetendi, studiaque mea Academica PATRIÆ
PATRIBUS ex veteri formula dandi, dicandi,
consecrandi arripui lætus.

Extract der Stadt Hamburg Gerichts-
Ordnungen und Statuten

Tit. IX.

Von ehelicher Vertrauung, Verheyratung
und Braut-Schaz.

Art. 1. Wann zwei mündige Personen aus freyem
Willen, mit Bevollbortung ihrer Eltern, im
unverbotenen Grad sich mit einander ehelich
einlassen und verbinden, solches wird für
eine rechte Ehe geachtet.

Art. 2. Weil vermöge göttlicher, natürlicher und
weltlicher Rechte, der Eltern Beliebung und
Vollbort zu der Kinder Ehe nöthig, so seyn
auch die Kinder der Eltern Consens aus schuldi-
gem Gehorsam zu erfordern pflichtig und ver-
bunden.

E. E. Raths Mandatum zu Hamburg
vom 16. Jun. 1676

Nachdem eine Zeithero mit größstem Leyde-
wesen männiglichs sich begeben, daß verschiede-
ne so wohl junge Kinder als Jungfrauen, die
annoch Eltern und Vormünder haben, durch
Verhelffung loser Leute anfänglich in Eantniß
gebracht, hernach in deren Behausung frühe
und

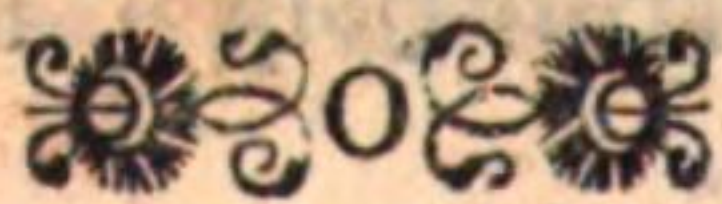
und späte sich eingefunden, gehauet, geherberget und gezehret darüber in Gemeinschaft und endlich unzulässige in dieser Stadt Burg Sprach verbotene Ehe, Handel verfallen, sich heimlich verlobet, durch Unterschleif und Beyhülffe solcher leichtsinniger Buben und Kuppler verstrickt, ausser und in der Stadt, ohne Gebet und Vorbitte die Einseegnung erpracticiret; solch unverantwortliches Wesen aber, in einer wohlbestellten Stadt und Regiment ungestraffet und ungeahndet nicht zu gedulden noch nachzusehen.

Als will E. E. Rath Jedermänniglich erinnert, ernahnet, gewarnet und verboten haben, solche verdächtige Zusammenkünfte obbedeuter massen in ihren Häusern und Wohnungen nicht zu gestatten, sie aufzunehmen zu hausen, zu herbergen, Vorschub und Unterschleiff, Rath oder That, auf was Weiß es könnte, hierin beytragen und verhelffen, daß die jungen Leute, Gesellen oder Jungfrauen, sich miteinander verknüpfen, verbinden, und heimliche Beredung von künftiger Ehe miteinander pflegen, sich verloben, oder diese verbotene an sich nichtige Ehe Gelöbniß vollenziehen mit dem Anhang, daferne jemand darunter verdächtig gemachet, oder von Eltern, Vormündern, oder Verwandten dem Gerichte angegeben würde, daß selbe ohne Ansehung der Person Qualitæt als Heeler loser leichtfertiger Bubenstücke, und Unterhelffer der Kuppeley angegriffen, und da sie dessen in einem oder mehreren Stücken überzeuget, oder verdächtig, und mit gnugsamen Grunde

Grunde dessen sich nicht entbrechen, oder vermittlest Lydes entladen können, ohne Geniesung einiger Bürgen, zu gefänglicher Haft gebracht, für Gericht gestellet, und nach Befundung der Umstände am Pranger, anderen zum Abscheu gestellet, mit Ruthen gestrichen, dieser Stadt und Gebiet zu ewigen Tagen verfestet, auch auf Leib und Leben klags- und strafbar gemacht, und darauf *procediret* werden soll. Wonach sich ein jeder zu richten, und für Schaden zu hüten. *Actum & Decretum in Senatu, publicatumque sub Signeto 16. Jun. Anno 1676.*

(L.S.)

His ex legibus sponsalia filiifamilias Metatoris in Centuria civium, cui pater præest, utut secundum patria Statuta majoris, inscio patre, contracta, per Sententiam Amplissimi Ordinis d. 28. Augusti a. 1741. latam & in Judicio revisorio postea confirmatam, petente patre infirma atque nulla declarata sunt. Hæc in Senatu patrio agitata causa ansem mihi præbuit, hanc præcipue ex immenso Jurisprudentiæ pelago seligendi materiam, eamque Speciminis Academici loco e diversis Juris Privati fontibus illustrandi. Addidi in fine Leges, quibus provida & pia PATRUM PATRIÆ cura Parentum jura munivit. Thema ipsum novitas haut commendat; nec commentationem hanc orationis dignitas, aut tractandi ratio commendabit. Commendabit vero forsitan auctorem pietas in patriam, gratusque, quo lapsus erroresque meliora edoctus, agnoscat animus.

Jencquel, Daniel

Diss. iur. inaug. de nuptiis, sine consensu parentum contractis

Argentoratum 1744

4 Diss. 658#Beibd.20

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10661281-0

VD18 14875861-001